



**Redengevende beschrijvingen
van cultuurhistorisch zeer
waardevolle bouwkunst**

Gemeente Molenlanden

Colofon

Het auteursrecht van dit rapport berust bij Dorp, Stad en Land. De opdrachtgever heeft het gebruiksrecht op de gehele inhoud van het rapport, maar mag niets wijzigen of uit zijn verband halen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Dorp, Stad en Land. Voor iedereen behalve de opdrachtgever geldt dat niets uit dit rapport mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van Dorp, Stad en Land.

In opdracht van	Gemeente Molenlanden
Onderzoek en tekst	Stichting Dorp, Stad en Land, Aimée de Back, Dolf Broekhuizen, Emile Brouwer, Marije Couperus, Robert den Hartog
Beeldmateriaal	Stichting Dorp, Stad en Land, tenzij anders vermeld
Met dank aan	De historische verenigingen voor hun bijdragen en inzet in het vooronderzoek Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen Historische Kring Nieuwpoort Historische Vereniging West-Alblasserwaard Historische Vereniging Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos Historische Vereniging Arkel en Rietveld – Arie de Bruin Historische Vereniging Binnenwaard Cuypersgenootschap Bond Heemschut Stichting Boerderij & Erf

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Beschrijvingen per adres met foto's	
Arkel	6
Bleskensgraaf	19
Brandwijk	28
Giessenburg	31
Goudriaan	41
Groot-Ammers	46
Hoogblokland	61
Hoornaar	66
Kinderdijk	69
Langerak	84
Molenaarsgraaf	90
Nieuw-Lekkerland	93
Noordeloos	98
Ottoland	107
Oud-Alblas	114
Schelluinen	119
Streefkerk	122
Toelichting op de waarderingsmethode	127

Inleiding

Voor u ligt de catalogus van 50 potentiële gemeentelijke monumenten in gemeente Molenlanden. Van ieder object is een korte redengevende beschrijving van de huidige situatie gemaakt, die de basis vormt voor de aanwijzing als gemeentelijk monument.

Harmonisatie en actualisatie van de monumentenlijst

Gemeente Molenlanden heeft aan Stichting Dorp, Stad en Land in 2022 de opdracht gegeven voor de harmonisatie en actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst van gemeente Molenlanden. De aanleiding voor het harmoniseren van dit beleid zijn de gemeentelijke samenvoegingen. De huidige gemeente Molenlanden omvat verschillende (voormalige) gemeenten, waarvoor in het verleden op verschillende manieren monumentenlijsten zijn opgesteld. In sommige voormalige gemeenten zijn nog (bijna) geen gemeentelijke monumenten aangewezen.

Daarnaast is het actualiseren van een monumentenlijst periodiek nodig om ook bouwkunst uit recentere bouwperiodes te kunnen beschermen. In veel gemeenten in Nederland is in de jaren negentig een selectie gemaakt van bouwkunst tot aan 1940 of 1945, omdat voor het aanwijzen van nieuwe monumenten vaak een ouderdom van tenminste 50 jaar werd aangehouden. Inmiddels is de naoorlogse bouwkunst, wederopbouw (1940-1965) en zelfs Post 65 (1965-1990) aan bescherming toe, om ervoor te zorgen dat de meest geslaagde exemplaren van een bepaalde bouwstijl voor de toekomstige generaties bewaard worden.

Stichting Dorp, Stad en Land heeft samen met gemeente Molenlanden een onderzoeksmethode gekozen om de bestaande monumentenlijst te analyseren en om het onderzoek uit te voeren naar waardevolle bouwkunst die bescherming verdient. Het doel van het onderzoek is om een sterke, breed gedragen monumentenlijst te krijgen. Een lijst die het gehele grondgebied van de

gemeente omvat. Een lijst die de diversiteit aan monumententypen en erfgoedwaarden laat zien van gemeente Molenlanden.

Het vooronderzoek: inventarisatie

In 2022 is de inventarisatie van bouwkunst uitgevoerd. Een zeer belangrijke rol werd vervuld door de historische verenigingen, die hun kennis van het lokale erfgoed hebben gedeeld.

In juni 2022 vond een startoverleg plaats met de historische verenigingen en lokale erfgoeddeskundigen, waarin de wens, het nut en de noodzaak tot harmonisatie en actualisatie is toegelicht. Aan de historische verenigingen is gevraagd om lijsten op te stellen van de belangrijkste objecten (waaronder elementen, bouwkunst, ensembles, stedenbouwkundige structuren) per kern of deelgebied, die in aanmerking komen voor een plek op de gemeentelijke lijst.

Op de oproep aan de historische verenigingen om nieuwkomers aan te dragen is met groot enthousiasme gereageerd. Eind 2022 zijn gesprekken gevoerd met de historische verenigingen, de lijsten zijn in ontvangst genomen en er zijn toelichtingen gegeven op de aangedragen objecten.

Intussen heeft Dorp, Stad en Land in de periode juni – november 2022 via literatuuronderzoek onderzoek gedaan naar waardevolle bouwkunst. Met name industrieel erfgoed, naoorlogse bouwkunst en stedenbouwkunst zijn onderzocht, omdat deze categorieën nog ondervertegenwoordigd waren op de monumentenlijst. Een bondig rapport van architectuurhistoricus Dolf Broekhuizen geeft inzicht in de resultaten van dit onderzoek.

Tijdens de bezoeken aan de gemeente en bij oriënterend veldwerk kwamen nog eens extra adressen in beeld. Al deze verzamelde gegevens zijn samengevoegd in een zogenaamde groslijst. De groslijst omvat ongeveer 300 objecten. Deze lijst is als apart document beschikbaar.

Waardering volgens de matrix

In deze volgende fase is de informatie aangevuld met gegevens die noodzakelijk zijn voor een waardering van de objecten. Met gebruik van Cyclomedia / Street Smart zijn alle nieuwe adressen bekeken. Hiervan is een fotoboek gemaakt. Op basis van de verzamelde gegevens is per adres een cultuurhistorische waardering uitgevoerd aan de hand van de eerder gebruikte matrix. Deze waarderings- en vergelijkingsmethode was reeds in (voormalige gemeente) Graafstroom in 2006 gebruikt.

Daarbij zijn de vijf bekende en tevens door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed gehanteerde criteria aangehouden en gewaardeerd: cultuurhistorische waarde (ontstaansgeschiedenis en lokaal belang), architectuurhistorische waarde, gaafheid, stedenbouwkundige waarde, uniciteit. Uit deze matrix volgt voor elk object een eindscore. Een toelichting op deze methode is te vinden op bladzijde 133. De matrix staat op bladzijde 136.

Op 23 maart 2023 is een bijeenkomst geweest op het gemeentehuis met alle lokale historische verenigingen en de gemeente. Daarbij heeft Dorp, Stad en Land toegelicht hoe we te werk zijn gegaan en wat de voorlopige resultaten zijn van de waardering, zonder in details te treden over specifieke adressen. Daarna waren er nog wat puntjes op de i voor later ingezonden lijsten en omissies in de adreslijsten of onvindbare objecten.

Grenswaarde en selectie

Op basis van de resultaten volgens de waarderingsmatrix is een keuze gemaakt voor de grenswaarde. Elementen boven deze grenswaarde

beschikken over voldoende waarde om te worden aangewezen als gemeentelijk monument. Objecten en ensembles onder deze grenswaarde kunnen een lichtere vorm van bescherming verdienen, bijvoorbeeld als cultuurhistorische waardevol object of beschermd dorpsgezicht.

De grenswaarde voor toekomstige gemeentelijke monumenten is op 16 punten gelegd. Voor de collectie objecten met 16 punten of hoger is een redengevende beschrijving gemaakt als basis om een aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument te kunnen starten. Deze adressen zijn bezocht in het najaar van 2023. Vanaf de openbare weg zijn foto's gemaakt en is de werkelijke situatie beschouwen. Dit leverde extra informatie op die tot gevolg had dat de waardering van een aantal adressen op onderdelen herzien is, de eindscore werd daardoor soms hoger, soms lager.

Aanbevelingen

Voor de objecten met een score van minder dan 16 punten is het aan te bevelen om te onderzoeken of, en zo ja welke, beschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Een aanwijzing als beeldbepalende pand of cultuurhistorisch waardevol object met ten minste een anti-sloop-regeling past in het huidige beleid van de gemeente.

Daarnaast is een sterke aanbeveling om bepaalde gebieden een bijzondere status te geven: dorpskernen, linten en landschappen. Dat kan met een dubbelbestemming cultuurhistorie in het omgevingsplan of als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Er zijn reeds 3 van rijkswege beschermde dorpsgezichten in gemeente Molenlanden. Een aanvulling met gemeentelijk beschermde dorpsgezichten kan een volgende stap zijn om de erfgoedwaarden goed te borgen.

ARKELO

Onderweg 30, Arkel



Adres:	Onderweg 30, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Boerderij met woonhuis
Huidige functie:	Boerderij met woonhuis
Bouwjaar:	Ca. 1850
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Hallenhuisboerderij op rechthoekige plattegrond, één bouwlaag onder kap. Gelegen op hoek Onderweg en Haarweg.
Gevels:	Gevels in kruisverband met rood/bruine steen, gemetselde hanenkammen boven de gevelopeningen, uitgevoerd in lichtere kleur. Gepleisterde raamdorpels. Ter plaatse van het schuurgedeelte gepleisterde plint. Smeedijzeren ankers.
Vensters / deuren:	Vorgevel: vensters van verschillende formaten met 2- en 3-deling, voorzien van roedeverdelingen. Oculusvenster in topgevel. In zijgevel een <i>recente voordeur</i> met bovenlicht voorzien van levensboom. <i>Recente deuren</i> in zijgevel. Twee staande rondboogvensters met tracering. Achtergevel met dubbele mendeuren. In nok een hooiluik met halfrend bovenlicht met tracering.
Dak:	Zadeldak met hoge dakvlakken, afgewolfd aan achterzijde. Gedekt met gesmoorde oudhollandse pannen. Gemetselde schoorsteen. Ter plaatse van vorgevel een eenvoudig gedecoreerde windveer en makelaar.
Bijgebouwen:	<i>Ondergeschikt bijgebouw</i> van later bouwjaar (1958 volgens BAG).
Groenaanleg:	Rondom hoog opgaand groen. Aangelegde tuin aan de voorzijde, achterzijde (fruit)boomgaard en smalle akker.
Bijzonderheden:	Op de vorgevel is het <i>wapen van Arkel</i> aangebracht, de oorsprong en leeftijd hiervan is onbekend.
Motivering:	Cultuurhistorische waarde vanwege de functie van boerderij. Architectuurhistorisch waardevol als boerderijtype uitgevoerd in traditioneel ambachtelijke architectuur. Ensemblewaarde vanwege het agrarisch ensemble en beeldbepalende ligging.

Rietveld 2-4, Arkel

Betreft aanvulling op gemeentelijk monument



Adres:	Rietveld 2-4, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Duiker onder weg
Huidige functie:	Duiker bij Donk Gemaal
Bouwjaar:	1881
Bouwstijl:	Industrieel / functioneel
Omschrijving:	Duiker, onderdeel van het Donk Gemaal. Duiker door dijklichaam voor het afvoeren van water uit de achtergelegen polder naar de Linge. Opgetrokken in metselwerk. De duiker kan worden afgesloten door middel van een smeedijzeren mechaniek dat de sluisschuiven kan openen en dichtten.
Gevels:	Metselwerk in kruisverband, bruinrode steen met verdiept voegwerk. Verjonging in de zijmuren met halve ezelsrug. Muur beëindiging door verticale rollaag (kop en strek). Booggewelf uitgevoerd in dubbele rij stenen.
Vensters / deuren:	-
Dak:	Betonnen dekplaat met daarop hekwerk en schuifinstallatie.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Gelegen in dijklichaam, als onderdeel van de Achterwetering die uitkomt in de Linge. Grasland en lage begroeiing in de directe omgeving.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch van belang voor de ontstaansgeschiedenis van het gebied, vanwege het waterbeheer en de leefbaarheid van het gebied vanaf 2e helft 19e eeuw tot heden. Hoge ensemblewaarde vanwege de samenhang met het gemaal. Uniek object.

Rietveld 2-4, Arkel

Betreft aanvulling op gemeentelijk monument



Adres:	Rietveld 2-4, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Opslag- en materialenshuur
Huidige functie:	Opslag
Bouwjaar:	1930 (BAG)
Bouwstijl:	Traditionele, doelmatige bouwstijl
Omschrijving:	Eenvoudige schuur gelegen onder aan de dijk. Eén bouwlaag met kap. Grotendeels opgetrokken uit houten delen op een plint van metselwerk. De schuur heeft dienst gedaan als opslag en materialenshuur voor de werking van het gemaal, waarvan het onderdeel uit maakt. Spantconstructie mogelijk afkomstig uit voormalige kolenshuur.
Gevels:	Gemetselde plint in bruinrode waalformaat baksteen in staand verband. Onderste delen kopgevels voorzien van horizontale rabatdelen doorgezet aan de zijgevels. Aan zijgevels wisselend horizontaal en verticaal aangebrachte houten delen. Bovenste deel kopgevels tot in de nok voorzien van gepotdekselde houten geveldelen.
Vensters / deuren:	Stalen boogvensters en vierkante houten vensters met vakverdeling. Houten dubbele schuurdeuren in voorgevel en houten loopdeuren in zijgevels.
Dak:	Zadeldak gedekt met gesmoorde Oudhollandse pan. Dakranden voorzien van houten windveren en eenvoudige makelaar in materiaal en kleur van de gevels.
Bijgebouwen:	De schuur betreft een bijgebouw behorende bij Donk Gemaal.
Groenaanleg:	<i>Lage bossages/knotwilg in de directe nabijheid. Schuur gaat deels schuil achter heg lang de hoger gelegen dijk.</i>
Bijzonderheden:	Schuur maakt onderdeel uit van ensemble. Technische staat is zorgelijk.
Motivering:	Hoge cultuurhistorische waarde vanwege oorspronkelijke functie als materiaalopslag behorende bij het Donk Gemaal. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van eenvoudige doelmatige schuur met houten gevels. Ensemblewaarde vanwege de beeldbepalende situering onder aan de dijk bij het gemaal. Redelijk uniek object. Nog zeer gaaf.

Rietveld 28-28a, Arkel



Adres:	Rietveld 28-28a, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Stoomgemaal Verenigde Polders Kedichem met Oosterwijk
Huidige functie:	Gemaal (elektromotor met centrifugaalpomp dateert uit 1926)
Bouwjaar:	1883
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Gemaal bestaand uit twee geschakelde volumes. Aan dijkzijde hoger volume met twee lagen en kap. Lager volume aan achterzijde: één laag met kap. Oorspronkelijk stoomgemaal met scheprad. In 1924-1926 vervangen voor gemaal met elektromotoren en centrifugaalpomp.
Gevels:	Grauwe baksteen in kruisverband. Achterste deel van de rechter zijgevel voorzien van gecementeerde plint. In zijgevel smeedijzeren muurankers in de zijgevels op hoogte verdiepingsvloer en zoldervloer. <i>Achtergevel geheel opnieuw opgemetseld.</i>
Vensters / deuren:	Voorgevel met staande vensters, waarvan enkele vernieuwd, twee kleine vierkante vensters. In de zijgevel een <i>eenvoudige deur</i> met halfrond bovenlicht en eenvoudig stoepje. Twee staande vensters met roedeverdeling en tussendorpel, hanenkam en dorpels van kunststeen. In het lagere volume een dubbele deur onder rondboog met halfrond bovenlicht met tratering. Kleiner venster met zesruitsverdeling, rollaag en gemetselde dorpelsteen.
Dak:	Zadeldak gedekt met gesmoorde Oud-Hollandse dakpan, twee gemetselde schoorstenen. <i>In linker dakvlak enkele dakvensters.</i> Geprofileerde houten goten met gootklossen.
Bijgebouwen:	Houten schuur aan zijkant. Hekwerken, schuifhek en installatie drijfvuilverwerking. Diverse gemetselde putten en duiker door de dijk ten behoeve van watertransport. <i>Moderne grijparm/waterfiltering en schuifhek achterzijde zijn niet monumentaal.</i>
Groenaanleg:	Enkele bomen aan linkerzijde.
Bijzonderheden:	Natuurstenen muurplaat ter ere van oprichting met geelgouden letters.
Motivering:	Cultuurhistorisch van hoge waarde vanwege de functie van het droogmalen en samenvoegen van de polders Kedichem met Oosterwijk, Hoog- of Klein Oosterwijk en Rietveld. Architectuurhistorisch waardevol als redelijk gaaf voorbeeld van een traditioneel-ambachtelijke bouwstijl voor gemalen. Hoge ensemblewaarde door samenhang met land, dijk en water. Uniek object in de regio.

Rijksstraatwegbrug, Arkel



Oude brug van voor 1987
Bron: postcardsfrom.nl

Adres:	Rijksstraatwegbrug, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Brug met brugwachtershuisje
Huidige functie:	Brug met brugwachtershuisje (niet meer als zodanig in gebruik, brug wordt op afstand bediend)
Bouwjaar:	1987
Bouwstijl:	Postmodern
Omschrijving:	Ophaalbrug met overspanning van te openen deel van ca. 14 meter. De brug verbindt de westelijke en de oostelijke oever van het Merwedekanaal nabij het landhoofd op de kruising van het Merwedekanaal met het Zederikkanaal. Opbouwdelen zoals de brugdekken, de hameipoort, de ballast en de val zijn uitgevoerd in staal en geplaatst op betonnen bruggenhoofden. Stalen balustrade met 3 horizontale liggers op verticale voeten. Brugwachtershuisje op vierkante betonnen voet, met houten balustrade en aluminium/glazen opbouw voor 360-graden uitzicht. Brugwachtershuisje op rechthoekige plattegrond, twee bouwlagen (installatie en controlekamer), toegankelijk via toegangsdeuren aan de oostzijde, controlekamer op de tweede bouwlaag bereikbaar doormiddel van een stalen wenteltrap aan de buitenzijde.
Gevels:	Brugwachtershuisje: eerste bouwlaag schoon beton, tweede bouwlaag met kleine rondgang en houten balustrade. Opbouw deels geplaatst onder hoek van houten kozijnen
Vensters / deuren:	Brugwachtershuisje: aluminium kozijnen, deels puivulling en donker glas. Schuin geplaatste ramen voor beter zicht op brug, verkeer en vaart.
Dak:	Plat dak, zinken zetwerk aan gevel.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Rond bruggenhoofden grasaanleg.
Bijzonderheden:	
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de verbinding van de oevers van het Merwedekanaal. Op deze plek ligt al vanaf medio de 19 ^e eeuw een brug die meermaals is vervangen, laatste maal in 1987. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de postmoderne bouwstijl. Lokaal zeldzaam. Hoge ensemblewaarde vanwege de het markante karakter en de ligging en zichtbaarheid in de omgeving.

Stationsweg 39b, Arkel



Adres:	Stationsweg 39b, Arkel
Oorspronkelijke functie:	Directiewoning bij (verdwenen) betonfabriek Betonson
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1952 (BAG)
Bouwstijl:	Sobere, doelmatige bouwstijl, typerend voor de wederopbouwperiode
Omschrijving:	Vrijstaande wederopbouwwoning, twee bouwlagen met flauwe kap. Garage, verbonden aan de woning door middel van een <i>tussenlid met berging</i> .
Gevels:	Gevels van de woning grotendeels opgetrokken in witgeschilderde betonblokken. Nok van kopgevel bekleed met golfplaten. Balkon op de eerste verdieping uitgevoerd in slanke vloer met eenvoudig spijlenhek.
Vensters / deuren:	Stalen kozijnen met tweedeling en slanke profilering. Ramen en balkondeuren draaiend naar buiten.
Dak:	Zadeldak met flauwe dakhelling, gedekt met bitumen. Kleine en slank uitgevoerde dakoverstek met daksporen, zonder goot en enkele dakdoorvoeren.
Bijgebouwen:	Vrijstaande garage. Tussen woning en garage een <i>recente aangebouwde berging</i> .
Groenaanleg:	<i>Gelegen op voormalig landgoed Schoonzigt. Bosachtige groenaanleg, toerit van grind.</i>
Bijzonderheden:	Gebouwd volgens het zogeheten NEMAVO-Airey systeem, een industrieel bouwsysteem uit de naoorlogse wederopbouw periode. De fabriek Betonson in Arkel was een van de initiatiefnemers en producenten van het systeem.
Motivering:	Geprefabriceerde wederopbouwwoning, voormalige directiewoning van betonfabriek Betonson aan de overzijde van de weg welke in 2009 werd gesloten. Om deze reden cultuurhistorisch van grote waarde. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van beton prefab (snel)bouwsysteem, lokaal uniek. Redelijk gaaf.

BLESKENS GRAAF

Heulenslag 48, Bleskensgraaf



Adres:	Heulenslag 48, Bleskensgraaf
Oorspronkelijke functie:	Boerderij met houten schuur
Huidige functie:	Woonhuis (voormalig stalgedeelte in gebruik als woongedeelte)
Bouwjaar:	1910
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Boerderij uit de hallenhuisgroep, één bouwlaag met kapverdieping onder zadeldak op rechthoekige plattegrond. Ligging dwars op 'de Alblas' met voorgevel gericht op het water. Houten schuur met rietgedekt zadeldak.
Gevels:	Grauwe baksteen in kruisverband, rollagen boven gevelopeningen, gestucte plint (<i>antraciet</i>), muurdelen ter plaatse van voormalige stalgedeelte en ter hoogte van kapverdieping bekleed met zwarte gepotdekselde delen. Muurankers op verschillende niveaus. Zijgevels met halfronde vensters (t.p.v. schuur), vensters mogelijk later verlaagd. Achtergevel met toegangsdeuren voormalig schuurgedeelte (thans in gebruik als woonhuis). <i>Vierkant venster met roedeverdeling</i> in de nok.
Vensters / deuren:	Voorhuis: Schuifvensters met roedeverdeling en luiken op de begane grond. Stalgedeelte zijgevel: stalen stalramen. Achtergevel: begane grond met <i>toegangsdeur</i> links van het midden, links en rechts <i>vensters met roedeverdeling</i> en op verdieping <i>drie boogvensters met roedeverdeling</i> .
Dak:	Zadeldak, gedekt met <i>gesmoorde OVH pannen (recent aangebracht)</i> voorheen gedekt met gesmoorde kruispannen. <i>Dakraam, zonnepanelen</i> . Sober gedecoreerde windveer en makelaar aan zowel voorgevel als achtergevel.
Bijgebouwen:	Bijgebouw van gepotdekselde delen en rietgedekt dak, keramische nokvorst. <i>Verbinding tussen bijgebouw en woonhuis</i> .
Groenaanleg:	Gesitueerd op ruim perceel, water aan de voorzijde, siertuin van heggen. <i>Achterzijde agrarische erfinrichting met opgaand groen en heggen</i> .
Bijzonderheden:	Voorgevel niet zichtbaar vanuit openbaar gebied, vanuit historie gericht op het water.
Motivering:	Van lokaal belang in verband met cultuurhistorische waarde als agrarisch ensemble en beeldbepalende ligging. Architectuurhistorisch waardevol als boerderijtype met sobere architectuur, hoge dakvlakken en ambachtelijke detaillering.

Kerkstraat 8, Bleskensgraaf



Raadhuis ca. 1960. Bron: ansichtkaartenbeurs.nl.nl

Adres:	Kerkstraat 8, Bleskensgraaf
Oorspronkelijke functie:	Raadhuis
Huidige functie:	Horeca
Bouwjaar:	1954/1955
Bouwstijl:	Wederopbouw / shake-hands architectuur
Omschrijving:	Pand gelegen in de herbouwde dorpskern naast de brug over het riviertje 'de Graafstroom'. Haaks gelegen op de Kerkstraat, recht tegenover de kerk. Vrijstaand volume met souterrain en twee verdiepingen onder een schilddak. Indeling van de voorgevel wordt gekenmerkt door een vlakverdeling van vier omkaderde gevelopeningen per verdieping, waarbij de entreepartij rechts van het midden is aangebracht. Entree via bordestrap, treden en bordes uitgevoerd als beton/natuursteen elementen, metselwerk front met drie ingelegde gevelpanelen welke de jaren 1940, 1945 en 1954 (begin en einde van de oorlog en de wederopbouw) symboliseren. Balustrade van eenvoudig stalen balusters met leuning, balusters uiterst links en rechts geplaatst onder lichte hoek. <i>Aan de achterzijde een latere (1988) toevoeging/uitbreiding van het raadhuis, toevoeging is in 2022 getransformeerd naar woningen.</i>
Gevels:	Geelbruin metselwerk in Noors verband, voegwerk lichtgrijs, verdiept aangebracht. Plint uitgevoerd in gebouchardeerde betonnen elementen, <i>voormalige souterrainramen dichtgemetseld</i> . Voorgevel met vierdeling van kozijnen op twee verdiepingen, waarvan gevelopening rechts van het midden op entreeverdieping afwijkend is van maatvoering, in deze opening is een dubbele toegangsdeur aanwezig.
Vensters / deuren:	Gevelopeningen met betonnen omlijsting. Kozijnindeling met twee lage te openen delen aan de onderzijde en twee vaste hoge delen daarboven. <i>Huidige kozijnen van aluminium, niet origineel (kozijnindeling refereert aan originele indeling).</i>
Dak:	Schilddak met gesmoorde keramische pannen. Gehele dak omlijst met dakrandafwerking met goot van betonnen gebouchardeerde prefab elementen. Gemetselde schoorsteen aan rechterzijde afgedekt met betonnen dekplaat en voorzien van smeedijzeren schoorsteendecoratie.
Bijgebouwen:	<i>Toevoeging achterzijde dateert uit jaren '80, getransformeerd tot (zorg)woningen omstreeks '22</i>
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie als raadhuis binnen wederopbouwkern. Architectuurhistorisch waardevol vanwege herkenbare vooroorlogse architectuurprincipes uitgevoerd in naoorlogse materiele uitwerking. Stedenbouwkundig waardevol als markant volume tegenover de kerk aan het plein.

Kerkstraat 16, Bleskensgraaf



Adres:	Kerkstraat 16, Bleskensgraaf
Oorspronkelijke functie:	Woonhuis
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1941
Bouwstijl:	Traditioneel, met kenmerken van de Delftse School
Omschrijving:	Woonhuis bestaand uit twee bouwlagen onder kap, nok parallel aan de straat. Erker-achtige uitbouw aan de rechterzijde en uitbouw met zadeldak aan de linkerzijde. In eenzelfde bouwstijl als de woning, een vrijstaande schuur, één bouwlaag met zadeldak, nok haaks op de straat, links naast de woning. Woning georiënteerd op de Kerkstraat, achterzijde gelegen aan het water.
Gevels:	Geel/grauwe baksteen in Noors metselverband. Rollagen boven gevelopeningen. Achtergevel (gericht naar het water) met verspringing in de gevel: één geveldeel ligt iets terug ten opzichte van het andere geveldeel.
Vensters / deuren:	Asymmetrische gevelindeling. Geprofileerde houten deur met smalle vensters met glas-in-lood, rondom een eenvoudige lijst, harstenen stoep en neuten. Bovenlicht met decoratieve roedeverdeling (in vorm van zonnestralen). Gemetseld stoepje. Links van voordeur een smal venster. Rondom vensters met houten kozijnen, raamwerk en roedeverdeling, in uiteenlopende formaten en samenstellingen. Oculusvensters op diverse plekken in de woning en in de vrijstaande schuur. Grote raampartijen met glas-in-lood- bovenlichten op de begane grond aan de achterzijde.
Dak:	Zadeldak met gesmoorde keramische pan. Twee gemetselde schoorstenen met decoratieve detaillering in metselwerk. Brede dakkapel in het achterdakvlak. <i>Dakramen</i> in het voordakvlak. Geprofileerde bakgoot op consoles.
Bijgebouwen:	Erker-achtige uitbouw aan de rechterzijde waarop balkon met eenvoudig maar sierlijk stalen hekwerk. Uitbouw aan de linkerzijde met zadeldak met gesmoorde keramische pannen. Vrijstaande garage, één bouwlaag met zadeldak, gedekt met gesmoorde keramische pannen. Opgetrokken in Noors metselverband. Dubbele houten deuren onder segmentboog met rollaag. Ossenoog-venster in topgevel. In beide zijgevels een liggend venster. Schuurdeur in rechter zijgevel. Gekromde smeedijzeren muurankers. Geprofileerde bakgoot op consoles.
Groenaanleg:	Ruim perceel met hoog opgaand groen. Aan de voorzijde een gemetselde tuinmuur in Noors metselverband. <i>Voorgevel begroeid.</i>
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorische zeer waardevol als herinnering aan de wederopbouw van Bleskensgraaf vroeg in het begin van de Tweede Wereldoorlog, na de bombardering van de dorpskern door Duitse troepen. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de traditionele bouwstijl met kenmerken van de Delftse School, een bouwstijl die zeer kenmerkend was voor de wederopbouwperiode. Nog zeer gaaf. Zeer hoge ensemblewaarde door de situering in de wederopbouwkern.

Kerkstraat 49, Bleskensgraaf



Adres:	Kerkstraat 49, Bleskensgraaf
Oorspronkelijke functie:	Medische voorziening
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1941
Bouwstijl:	Vroege wederopbouwarchitectuur met kenmerken van de Delftse School
Omschrijving:	Kerkstraat 47 en 49 zijn twee woningen, gebouwd als ensemble. Eén bouwlaag onder kap. Nok evenwijdig aan straat. Steekkap met nok haaks op straat. <i>Nummer 47 is op een recenter datum aangebouwd met een bouwvolume en gewijzigd en maakt geen onderdeel uit van deze beschrijving.</i>
Gevels:	Roodbruin metselwerk (waalformaat) in steens verband, voegwerk lichtgrijs, verdiept aangebracht. Tuitgevels met betonnen muurafdekkers, metselwerk in daknokken uitgevoerd als uitkragende laag halfsteens staand verband. Voorzien golvende rollaag, halfsteens staand verband, boven voordeurpartij. Voordeur terugliggend in gevel met overhoeks metselwerk onder 45°. Rollagen boven gevelopeningen; halfsteens rollaag van staand verband in halfrond gevelveld, uitgevoerd in steens metselverband en verbijzonderingen in voorgevel van dubbele en driedubbele rij rollaag, sluitsteen met kruisje boven de voordeur verwijzend naar de vroegere functie. Voordeur met gemetselde stoep.
Vensters / deuren:	Houten vensters met roedeverdeling, in diverse formaten. Originele voordeur met glas-in-lood, iets terugliggend in portiek.
Dak:	Hoofdvolume zadeldak met aangekapte beuk, gedekt met rode keramische pan, kantpannen en nokvorst in cement. Hout omtimmerde goten met houten gootklossen. Gemetselde schoorstenen.
Bijgebouwen:	<i>Schuur op achtererf.</i>
Groenaanleg:	Tuininrichting met aanplant en gras, parkeervoorzieningen en verharde paden.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde als onderdeel van de wederopbouw van de kern van Bleskensgraaf na het bombardement in het begin van de Tweede Wereldoorlog. Architectonisch waardevol als voorbeeld van een traditionele bouwstijl uit de wederopbouwperiode met kenmerken van de Delftse School. Hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde door de situering in de wederopbouw-kern van Bleskensgraaf.

BRANDWIJK

Beatrixstraat 9a, Brandwijk



Adres:	Beatrixstraat 9a, Brandwijk
Oorspronkelijke functie:	Aula begraafplaats
Huidige functie:	Aula begraafplaats
Bouwjaar:	Ca. 1960
Bouwstijl:	Modern
Omschrijving:	Pand op rechthoekige plattegrond onder schilddak, één bouwlaag onder kap.
Gevels:	Opgetrokken in gele baksteen in halfsteensverband. Decoratief metselwerk bij toegangsdeur, gemetselde plint in rode steen, muizentand onder dakrand.
Vensters / deuren:	Dubbele toegangsdeur in wit deurkozijn, iets terugliggend ten opzichte van de gevel. Rondom een gecementeerde lijst. Getoogde vensters met hardstenen lekdorpels.
Dak:	Schilddak belegd met gesmoorde keramische pan.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Funeraire inrichting rondom.
Bijzonderheden:	Ontwerp van architect Willem van der Laan.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, van lokaal belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol als gaaf voorbeeld van een moderne bouwstijl uit de wederopbouwperiode, met opvallende hoofdvorm. Hoge ensemblewaarde door de centrale situering op het kerkhof.

GIESSENBURG

Binnendamseweg 53, Giessenburg





Oostgevel van de schuur

Adres:	Binnendamseweg 53, Giessenburg
Oorspronkelijke functie:	Boerderij “de verkeerde wereld”
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	Ca. 1850, uitbouw woonhuis eerste helft 20 ^e eeuw
Bouwstijl:	Traditionele bouwstijl
Omschrijving:	Boerderij bestaand uit woonhuis (later uitgebreid) met schuur, op ruim perceel. Voorgevel gericht op het water, de Giessen. In de volksmond wordt de boerderij daarom “de omgekeerde wereld” genoemd.
Gevels:	Gevels van woonhuis opgetrokken in grauwe baksteen in kruisverband, rollagen boven vensters. Hoge schuur met hoogteverschil tussen de twee zijgevels. Lage westelijke zijgevel in metselwerk in kruisverband. Hoge oostelijke gevel deels in potdekselwerk, deels in metselwerk in kruisverband. Achtergevel geheel in donker potdekselwerk.
Vensters / deuren:	Woonhuis: (schuif)vensters in diverse formaten met roedeverdeling en houten luiken. Voordeur met bovenlicht in lijst. Rollagen en muurankers. Schuurgevels met gesloten karakter. Schuur: hoge zijgevel met dubbele houten schuurdeuren, daarboven een <i>recent liggend venster met roedeverdeling</i> . Klein liggend stalvenster met houten raamwerk, kleine houten schuurdeur op de hoek met de achtergevel. In het geveldeel met metselwerk een houten schuurdeur, liggend stalvenster met tracering en twee kleine roosvensters in het metselwerk, duidend op vloedschuur. Gietijzeren muurankers. In de achtergevel enkele kleine en eenvoudige schuurvensters. In de lage zijgevel in repeterende volgorde liggende schuurvensters met tracering, houten schuurdeuren en kleine mestdeuren.
Dak:	Zadeldak met wolfseind, gedekt met gesmoorde keramische pannen. Meerdere gemetselde schoorstenen. <i>Enkele kleine daklichten</i> . In westelijk dakvlak in rode pannen: “De verkeerde wereld”.
Bijgebouwen:	Vrijstaande schuur (koetshuis) op het erf op rechthoekige plattegrond. Zadeldak met rode keramische pannen. Gevels in deels in potdekselwerk en deels in metselwerk. Dubbele schuurdeuren. Enkele liggende en staande stalvensters met tracering. <i>Recente deur. Metselwerk oostgevel deels vernieuwd</i> .
Groenaanleg:	Ruim perceel met eenvoudige, groene, agrarische terreininrichting. Enkele oude bomen. Waaronder kenmerkende oude knotwilgen langs het water. Twee smeedijzeren hekwerken aan beide zeiden van de boerderij.
Bijzonderheden:	Waterpomp tegen westelijke zijgevel. Gevelsteen in aanbouw woonhuis.
Motivering:	Cultuurhistorisch van grote waarde vanwege de functie van boerderij, van groot belang voor de ontstaansgeschiedenis voor de regio. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van boerderij in traditioneel ambachtelijke stijl. Nog zeer gaaf. Hoge ensemblewaarde door de ligging aan de Giessen.

NB: Het interieur is niet opgenomen en maakt daarom geen onderdeel uit van deze beschrijving. Verwacht wordt dat het interieur monumentale waarde bevat.

Neerpolderseweg 114, Giessenburg



Adres:	Neerpolderseweg 114, Giessenburg
Oorspronkelijke functie:	Spoorwachterswoning nr. 68
Huidige functie:	Woning
Bouwjaar:	Ca. 1885
Bouwstijl:	Traditioneel
Omschrijving:	Voormalig spoorwachterswoning op de spoorlijn tussen Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem, gelegen bij de spoorwegovergang. Woning bestaand uit één bouwlaag met kap op ruim perceel. Voorgevel gericht op de spoorweg. <i>Recente uitbouw aan linker zijgevel en achtergevel.</i>
Gevels:	Gevels opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Gecementeerde plint. Gemetselde waterlijst.
Vensters / deuren:	<i>Kozijnen en raamwerk vernieuwd.</i>
Dak:	Zadeldak gedekt met rode tuile du Nord pannen. Overhellende dakrand. Geprofileerde windveer met makelaar.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Gelegen op een ruim perceel met hoog opgaand groen rondom.
Bijzonderheden:	Geschilderde cijfers op rechter zijgevel: 68.
Motivering:	Cultuurhistorisch zeer waardevol vanwege de relatie tussen de ontwikkeling van de regio en de aanleg van de spoorwegen. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van 19 ^e eeuwse spoorwegarchitectuur. Verstoringen beperkt, hoge mate van herkenbaarheid. Hoge ensemblewaarde door ligging nabij het spoor.

Oudkerkseweg 20, Giessenburg



Adres:	Oudkerkseweg 20, Giessenburg
Oorspronkelijke functie:	School met onderwijzerswoning
Huidige functie:	Gebouw van de hervormde gemeente Giessen-Oudekerk
Bouwjaar:	Ca. 1850
Bouwstijl:	Traditioneel
Omschrijving:	Langgerekt schoolgebouw met onderwijzerswoning (rechts) onder één dak. Eén bouwlaag met kap. <i>Recente aanbouw aan de achterzijde.</i>
Gevels:	Voorgevel gepleisterd met schijnvoegen, grijs geschilderde plint, hardstenen dorpels bij de vensters. Linker en rechter zijgevels opgetrokken in grauwe baksteen in kruisverband, vlechtingen, muurankers. <i>Recente achtergevel van aanbouw in metselwerk.</i>
Vensters / deuren:	Onderwijzerswoning (rechts): vier vensters met centraal een <i>vernieuwde voordeur</i> en bovenlicht met glas-in-lood. Schuifvensters met vierruitsverdeling en bovenlicht met glas in lood. School: <i>dubbele deuren (vernieuwd)</i> en glas-in-lood bovenlicht. Links daarvan vijf grote vensterpartijen: <i>raamwerk vernieuwd</i> . Dubbele deur in linker zijgevel, roosvenster in topgevel. <i>Recente invullingen in achtergevel, recente dakkapel op achterdakvlak.</i>
Dak:	Zadeldak met grauwe keramische pan. Dakkapel in de goot boven voordeur onderwijzerswoning. Geprofileerde bakgoot. <i>Recente dakkapel en dakopbouw op achterdakvlak.</i>
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Drie oude leibomen tegen linker kopgevel. School is onderdeel van terrein om de kerk.
Bijzonderheden:	Gevelsteen in linker zijgevel: "Openbare school No3 1881"
Motivering:	Cultuurhistorische waardevol vanwege de functie van school met onderwijzerswoning. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Beperkte mate van versterking. Hoge ensemblewaarde vanwege de situering in de kern, nabij de kerk.

Slingelandseweg 1, Giessenburg



Adres:	Slingelandseweg 1, Giessenburg
Oorspronkelijke functie:	Langhuisboerderij Helenahoeve
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	ca. 1860
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Langhuisboerderij gesitueerd aan water en weg.
Gevels:	Rode baksteen in kruisverband, smalle gemetselde plint in grauwe baksteen. Hanenkammen boven vensters, vlechtingen in de voorgevel. Smeedijzeren gevelankers in diverse formaten. Gedecoreerde muurankers in voorgevel. In rechter zijgevel een <i>nieuwe hoofdingang met rieten afdak</i> .
Vensters / deuren:	Voorgevel: centraal een <i>recente voordeur/venster met bovenlicht</i> , staande vensters met roedeverdeling en luiken, op de verdieping staande vensters met zesruitsverdeling, roosvenster in topgevel. <i>Recente kozijnen en ramen</i> in rechter zijgevel, <i>grote entreepartij onder rieten afdak</i> . Mendeuren met klinket en kleine halfronde vensters. Getoogde stalvensters in beide zijgevels. Erker tegen linker zijgevel.
Dak:	Rietgedekte kap (<i>deels vernieuwd</i>), kreamische nokvosten. <i>Grote recente dakkapellen</i> op beide dakvlakken, <i>dakramen</i> .
Bijgebouwen:	<i>Twee kleine eenvoudige donkere houten schuurtjes op het perceel</i> .
Groenaanleg:	Gelegen op ruim groen perceel. Markante situering aan kruispunt van water en weg, bij de brug. Gespiegelde situering met tegenoverliggende boerderij 't Hoogh.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van boerderij, van belang voor de ontstaansgeschiedenis van de regio. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Hoge ensemblewaarde door ligging aan het water en tegenoverliggende boerderij.

GOUDRIAAN

Smoutjesweg 3, Goudriaan



Adres:	Smoutjesweg 3, Goudriaan
Oorspronkelijke functie:	Herberg
Huidige functie:	Restaurant “t Raadhuis”
Bouwjaar:	Ca. 1800
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Pand bestaand uit twee bouwlagen onder samengestelde kapvorm, aan de achterzijde aangebouwde <i>houten aanbouw</i> tegen de achtergevel. Nok parallel aan straat. Gelegen op het kruispunt van weg en water.
Gevels:	Voorgevel opgetrokken in gemêleerde gele en rode baksteen in kruisverband, smalle donker gestukte plint, rollagen in rode steen boven gevelopeningen, metselwerk van voorgevel geheel vernieuwd. Rechter en linker zijgevel in gele baksteen in kruisverband. In de linker zijgevel lokaal wit stucwerk. In wit geschilderde letters “café” met afbeelding van wijzende vinger. Vlechtingen in rechter zijgevel. Smeedijzeren muurankers.
Vensters / deuren:	In de voorgevel een <i>vernieuwde voordeur</i> met smal bovenlicht. Schuifvensters met roedeverdeling (deels gewijzigd), houten luiken. Linker zijgevel: geprofileerde deur en schuifvensters. Rechter zijgevel: dubbele openslaande deuren met zij- en bovenlichten op de begane grond. Dubbele deuren op de verdieping: dit waren de voormalige toegangsdeuren voor de raadszaal; geprofileerde deur met lijst; <i>recent venster</i> .
Dak:	Samengestelde kapvorm, rietgedekt. Keramische nokvorsten; drie gemetselde schoorstenen.
Bijgebouwen:	<i>Houten schuur met rietgedekte kap</i> aan achterzijde. Recente <i>overkapping</i> aan de achterzijde.
Groenaanleg:	Vier leibomen voor de voorgevel. <i>Buxushaag</i> . Terras aan de voor- en linkerzijde. <i>Verharde parkeerplaats en brede grindstrook</i> .
Bijzonderheden:	Op linkerzijgevel in witte geschilderde letters: “café”.
Motivering:	Van zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van herberg en raadhuis. Van 1857 tot 1965 vergaderde de gemeenteraad in de ‘raadkamer’ boven de herberg, waaraan het restaurant haar naam verleent. In 1965 krijgt Goudriaan als laatste gemeente in Nederland een eigen raadhuis. Architectuurhistorisch van waarde als voorbeeld van traditionele bouwstijl met ambachtelijke detaillering, en een hoge mate van gaafheid. Zeer hoge ensemblewaarde vanwege de situering aan de weg en het kanaal. Uniek object in de regio.

Zuidzijde 167 a t/m e, Goudriaan



Adres:	Zuidzijde 167 a t/m e, Goudriaan
Oorspronkelijke functie:	Boerderij
Huidige functie:	Meerdere appartementen
Bouwjaar:	1931
Bouwstijl:	Traditioneel, met kenmerken van jaren '30 architectuur
Omschrijving:	Boerderij uit de hallehuisgroep op rechthoekige plattegrond. Eén bouwlaag met kapverdieping onder afgewolfd zadeldak, rietgedekt. Nok haaks op de weg. Representatieve voorgevel, symmetrisch ingedeeld, met erker doorgaand in balkon. <i>Recente schuurtjes.</i>
Gevels:	Voorhuis in rode baksteen in kettingverband; horizontale houten delen; gemetselde plint in donkere baksteen met siermetselwerk. Plint loopt door in tuinmuur. Bedrijfsgebouwen in grauwe baksteen in kruisverband met gestucte grijze plint. Smeedijzeren muurankers, waarvan enkele zeer lange.
Vensters / deuren:	Dubbele houten deuren met rood metalen rasterwerk, zijlichten en bovenlichten met glas-in-lood. Vensters in dubbel kozijn, met houten luiken en bovenlichten met glas-in-lood. <i>Klepramen</i> in de aangekapte dakkapel. Linker zijgevel: voordeur met zijlichten in brede portiek met gemetselde stoep en luifel; stalvensters op de begane grond en verdieping (duidend op een vloedschuur); hoge mendeuren met klinket en vensters. <i>Recente deur en venster.</i>
Dak:	Rietgedekte wolfskap met keramische nokvorsten. Aangekapte dakkapellen. <i>Recente dakramen en dakdoorbraken</i> t.b.v. de appartementen. Twee gemetselde schoorstenen.
Bijgebouwen:	<i>Recente houten schuurtjes; recente carport.</i>
Groenaanleg:	<i>Groene siertuin met heggen en berk.</i> Gemetselde tuinmuur in kettingverband. Grindpad naar het bedrijfsgebouwen. <i>Parkeerplekken t.b.v. de appartementen.</i>
Bijzonderheden:	Boerderij naar ontwerp van de lokaal bekende architect W. van der Laan.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van boerderij, lokaal van belang voor de ontstaansgeschiedenis van Goudriaan. Architectuurhistorisch waardevol als magnus opus van architect W. van der Laan, voorbeeld van een traditionele bouwstijl met ambachtelijke detaillering. Hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde. Lokaal zeer uniek.

GROOT-AMMERS

Ammerse Kade 1a, Groot-Ammers



Bron: wik-gym.nl (foto waarschijnlijk vlak na oplevering).

Adres:	Ammerse Kade 1a, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Clubgebouw van gymvereniging WIK
Huidige functie:	Clubgebouw van "IJsclub de Telegraaf"
Bouwjaar:	Ca. 1945
Bouwstijl:	Modern
Omschrijving:	Houten verenigingsgebouw, één bouwlaag met steile kap, op rechthoekige plattegrond. Gelegen aan de Ammerse Boezem, voorgevel gericht op het water, rondom een <i>houten steiger</i> .
Gevels:	Horizontale houten delen, groengeschilderd (oorspronkelijk wit); plint van gemetselde betonblokken.
Vensters / deuren:	Over de breedte van de voorgevel en deels zijgevels een grote vensterpartij met horizontale geleding. <i>Kozijnen en roedes vernieuwd</i> . Dubbel deuren. Flauwe hellingbaan met metalen leuning, naar <i>aanlegsteiger</i> .
Dak:	Schildkap met steile (ongelijke) dakvlakken, bekleed met donkere bitumen. Overhellende dakrand. <i>Dakgoot van kap en dakkapel</i> gewijzigd.
Bijgebouwen:	<i>Aanbouw tegen achterzijde.</i>
Groenaanleg:	Gelegen aan Ammerse boezem; <i>aanlegsteiger voor boten aan de voorzijde</i> . Rondom gras.
Bijzonderheden:	Hoge vlaggenmasten op de hoeken van het pand.
Motivering:	Van zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van recreatie voor de regio en de ontwikkeling van recreatie. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van de bouwstijl van verenigingsgebouwen, hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde door de situering aan de Ammerse boezem ten midden van groen. Lokaal zeer uniek.

Gelkenes 13, Groot-Ammers



Adres:	Gelkenes 13, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Dijkboerderij
Huidige functie:	Woning
Bouwjaar:	Ca. 1650
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Dijkboerderij uit de hallehuisgroep, één bouwlaag met afgewolfd zadeldak, op rechthoekige plattegrond. Parallel aan dijk gelegen. Vrijstaande schuur met zadeldak, <i>houten schuur met lessenaarsdak</i> .
Gevels:	Witgeschilderde baksteen in kruisverband, zwarte gestukte plint ter plaatse van voorgevel en zijgevel. Muurdeel ter plaatse van woongedeelte is iets breder dan het bedrijfs gedeelte. Verschil in baksteenformaat tussen woon- en bedrijfs gedeelte. Rollagen; muurankers. Houten potdekselwerk in achtergevel. Asymmetrisch ingedeelde kopgevels. Voorgevel gepleisterd.
Vensters / deuren:	Schuifvensters met roedeverdeling en houten luiken. Voorgevel: <i>voordeur</i> met stoep; liggende kleine vensters met roedeverdeling; kleiner venster met luik.
Dak:	Afgewolfd zadeldak met asymmetrische dakvlakken, rietgedekt; gemetselde nokvorsten; gemetselde schoorsteen.
Bijgebouwen:	Schuur naast de woning: één bouwlaag onder zadeldak, gemêleerde keramische pannen; gemetselde kopgevels; gepotdekselde langsegevels; opgeklampte deur; stalvensters met tracering.
Groenaanleg:	Dijktalud begroeid met gras en bomen. Rond de boerderij een <i>tuin met heesters en bomen</i> .
Bijzonderheden:	Bouwjaar in voorgevel.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van boerderij, lokaal van belang voor de ontstaansgeschiedenis van Groot-Ammers. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een traditionele streekeigen bouwstijl met ambachtelijke detaillering, hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde door de compositie van volumes en de situering onder aan de dijk. Lokaal uniek.

Gelkenes 49 en 49a, Groot-Ammers



Adres:	Gelkenes 49 en 49a, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Boerderij
Huidige functie:	Woning
Bouwjaar:	Volgens jaartalankers 1848. Waarschijnlijk duidt dit jaartal op een ingrijpende verbouwing. Kern voorhuis waarschijnlijk ouder. Bedrijfsgebouwen 19 ^e -eeuws
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Krukhuisboerderij. Voorhuis bestaand uit één bouwlaag met kap, zijwaarts uitgebouwd en deels onderkelderd (opkamer met melkkelder). Nok bedrijfsgebouwen hoger dan voorhuis.
Gevels:	Voorhuis: asymmetrisch ingedeelde voorgevel in gele baksteen in kruisverband, donkere gemetselde plint (<i>met recente bekleding</i>); vlechtingen; rollagen; muurankers; jaartalankers (1848). Lokaal scheurvorming. Voegwerk vernieuwd. Linker zijgevel: rode baksteen in kruisverband; plint in grauwe baksteen. Schuur: grauwe baksteen met vlechtingen in topgevel. Linker en rechter zijgevels in rode baksteen; rollagen; muurankers.
Vensters / deuren:	Voorhuis: schuifvensters met roedeverdeling en luiken. Geprofileerde <i>voordeur</i> (vernieuwd), met bovenlicht. Naast de voordeur een liggend venster met staande roede. Opgeklampte deur met bovenlicht en opstap. Rechter zijgevel: kelder- en zolderraam met luikje. In linker zijgevel van voorhuis en schuur <i>recente vensters</i> en halfronde stalvensters.
Dak:	Samengestelde kapvorm. Voorhuis: afgewolfd zadeldak met steekkap, rietgedekt. Keramische nokvorsten. Schuur onder rietgedekt zadeldak. Keramische nokvorsten; gemetselde schoorsteen. <i>Recente dakramen</i> .
Bijgebouwen:	<i>Recente schuren</i> op achtererf.
Groenaanleg:	Agrarische, functionele groene erfinrichting. Dijktaalud met gras. <i>Geasfalteerde</i> oprit. Boom rechts van voorhuis.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van boerderij, lokaal van belang voor de ontstaansgeschiedenis van Groot-Ammers. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een traditionele streekeigen bouwstijl met ambachtelijke detaillering, hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde door de compositie van volumes en de situering onder aan de dijk. Lokaal uniek.

Graafland 20-21, Groot-Ammers



Adres:	Graafland 20-21, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Boerderij met woonhuis
Huidige functie:	Woningen
Bouwjaar:	Nr. 20 (schuurdeel) volgens BAG 1600. 1597 op gevel. Nr. 21 (woonhuis): 1960.
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Langgevelboerderij parallel aan de straat. Boerderij bestaand uit schuurdeel en oorspronkelijk woongedeelte: twee bouwlagen met zadeldak. Het oorspronkelijke woonhuis is deels onderkelderd (nr. 20). Recent woonhuis (nr. 21) tegen de kopgevel, bestaand uit één bouwlaag met kap, en <i>uitbouw</i> . Schuur op het voorerf. <i>Recente schuur</i> achter de woning (nr. 21).
Gevels:	Boerderij: gele baksteen in kruisverband; potdekselwerk; plint en deel van de kopgevel witgeschilderd. Muurankers. Gemetselde steunberen tegen de gevel aan het water. Recent woonhuis: grauwe baksteen in kruisverband. Erker aan de voorzijde.
Vensters / deuren:	Boerderij: vensters met vernieuwd <i>raamwerk</i> en luiken. Voordeur met rasterwerk en bovenlicht met levensboom. <i>Recente voordeur met afdakje</i> . Schuifvensters. Halfronde stalramen. Oculusvenster. Opgeklampte schuurdeuren. Vierkante vensters met luiken. Hooiluiken. Recent woonhuis: T-vensters met roedeverdeling en luiken.
Dak:	Boerderij: rietgedekt zadeldak met asymmetrische dakvlakken; keramische nokvorsten; twee gemetselde schoorstenen. Woonhuis: afgewolfd zadeldak; gesmoorde kruispannen; gemetselde schoorsteen; <i>recent dakraam</i> , geprofileerde goot en windveer.
Bijgebouwen:	Op het voorerf een schuur bestaand uit één bouwlaag met zadeldak. <i>Recente schuur</i> op het erf bij de woning.
Groenaanleg:	Gesitueerd op ruim perceel, water aan de achterzijde. Overwegend agrarische erfinrichting. Hoog opgaand groen. <i>Siertuin van heggen</i> . Erf gesplitst.
Bijzonderheden:	Oriëntatie van de boerderij gewijzigd. Oorspronkelijk georiënteerd op het water (de Middelwetering) dat nu achter de boerderij ligt. Door de verschuiving van het hoofdtransportnetwerk van water naar wegen, is de boerderij op de weg georiënteerd o.a. door middel van een gewijzigde erfinrichting en gevelindeling erfinrichting. Smeedijzeren hekwerk.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie van boerderij, lokaal van belang voor de ontstaansgeschiedenis van Groot-Ammers. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een traditionele streekeigen bouwstijl met ambachtelijke detaillering, hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde door compositie van marktante volumes en situering aan de Middelwetering. Lokaal uniek object.

Kerkstraat 4, Groot-Ammers



Adres:	Kerkstraat 4, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Kerk
Huidige functie:	Nederlands Hervormde kerk
Bouwjaar:	1857. Toren (rijksmonument) dateert uit ca. 1500.
Bouwstijl:	Traditioneel, met eclectische kenmerken
Omschrijving:	Drie-beukige kruisbasiliek, gebouwd tegen de oudere toren (ca. 1500).
Gevels:	Grauwe en rode baksteen in kruisverband, kalkvoeg. Voegwerk lokaal vernieuwd. Plint in iets donkerder metselwerk. Transept met tuitgevel en schouderstukken, siermetselwerk. Geel metselwerk in topgevel transept. Steunberen, verjongd. Smeedijzeren gevelankers. Gevelstenen met jaartal "1898" boven ingangen in transept, gevelsteen in kooromgang.
Vensters / deuren:	Rondboogvensters met tracering en glas-in-lood; radvenster t.p.v. koor, roosvensters in topgevel transept. Dubbele geprofileerde deuren met halfrond bovenlicht in portiek, hardstenen stoep. Rondboogvormige opgeklampte houten deur met gehengen en stoep.
Dak:	Leien zadeldaken in Maasdekking. Kleine dakkapellen met luik, leien en piron. Windvaan in de vorm van een Latijns kruis op de nok van het koor. Lijstgoot.
Bijgebouwen:	Geen.
Groenaanleg:	Tegen het koor een kleine siertuin. Randon verharding.
Bijzonderheden:	De toren is rijksmonument. Sluitsteen in rechter zijgevel herinnert aan de voormalige dubbele (school?)deuren op deze plek.
Motivering:	Van zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de ontstaansgeschiedenis, van lokaal belang vanwege de functie van kerkgebouw. Architectuurhistorisch zeer waardevol als voorbeeld van eind 19 ^e -eeuwse kerkarchitectuur met eclectische stijlkenmerken, de mate van versterking is beperkt. Zeer hoge ensemblewaarde door de markante ligging, de samenhang en context als religieus ensemble met de toren en de functie van 'landmark'. Zeer uniek object binnen de gemeente.

Kerkstraat 49-51, Groot-Ammers



Adres:	Kerkstraat 49-51, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Dokterswoning (nr. 49) met apotheek “de pleisterplaats” (nr. 51)
Huidige functie:	Woning met huisartsenpraktijk
Bouwjaar:	ca. 1905
Bouwstijl:	Traditionele bouwstijl met kenmerken van overgangsarchitectuur.
Omschrijving:	Ensemble van dokterswoning met apotheek, nok haaks op de straat. Woning bestaand uit één bouwlaag met kapverdieping, op rechthoekige plattegrond. Links een <i>recente aanbouw</i> . Centrale ingang in portiek met daarboven een balkon op consoles. Middenrisaliet uitmondend in een steil en hoog tentdak. Apotheek: één bouwlaag met kapverdieping op rechthoekige plattegrond, volume is lager dan woning en soberder in architectuur. Ingang met <i>hellingbaan</i> naar portiek. Naast de apotheek een garage met plat dak.
Gevels:	Woonhuis: symmetrische gevelindeling. Grauwe baksteen in kruisverband, snijvoeg, gestucte plint, cordonlijst. Lokaal scheurvorming en voegwerk vernieuwd. Segmentbogen en halfronde boog met sluitsteen. Siertegels in de boogvelden. Kroonlijst met gemetselde consoles in rode baksteen. Smeedijzeren muurankers. Apotheek en garage in grauwe baksteen in halfsteensverband. Gestucte en geschilderde plint. Rollagen. Uitkragend metselwerk.
Vensters / deuren:	Woonhuis: centraal in portiek een dubbele voordeur met lijst- en decoratief snijwerk, gedecoreerd rasterwerk. Deurkozijn origineel. Getoogd bovenlicht met middenstijl. Hardstenen stoep voor portiek. <i>Kozijnen en raamwerk met smalle profilering en roedes: allen vernieuwd</i> . Locatie van ramen en deuren wél origineel. Apotheek: Centraal een voordeur uit begin 20 ^e eeuw, met rasterwerk en bovenlicht. Vierkante vensters met <i>kozijnen en roedeverdeling</i> . Getoogde vensters en roosvenster in topgevel. <i>Garagedeuren</i> .
Dak:	Woonhuis: afgeknot zadeldak; torenspits; dakkapellen met spitse kap. <i>Hekwerk</i> . Gemêleerde Tuile du Nord dakpannen. <i>Dakopbouw</i> (recent). Apotheek met afgeknot zadeldak gedekt met gemêleerde Tuile du Nord; dakkapellen met zinken kap.
Bijgebouwen:	Garage.
Groenaanleg:	Smalle groenstrook aan de voorzijde met <i>laag hekwerk</i> . Ruim kavel met groene siertuin, hoog opgaand groen.
Bijzonderheden:	Grote lantaarns bij ingang.
Motivering:	Hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van dokterswoning/praktijk en apotheek en het lokaal belang voor de gemeenschap van Groot-Ammers. De woning heeft zeer hoge architectuurhistorische waarde door de overgangsarchitectuur met rijke detaillering welke nog in redelijk oorspronkelijke staat is. Ensemblewaarde door de situering van naast elkaar gelegen dokterswoning en apotheek in straatbeeld. Hoge uniciteitswaarde door de functie van de objecten.

Wilhelminastraat 1, Groot-Ammers



Adres:	Wilhelminastraat 1, Groot-Ammers
Oorspronkelijke functie:	Pastorie
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	ca. 1925
Bouwstijl:	Traditioneel, jaren '30
Omschrijving:	Voormalige pastorie bestaand uit twee bouwlagen onder samengestelde kap, op L-vormige plattegrond. Ingang centraal in de voorgevel, onder luifel. Erker tegen rechter zijgevel. <i>Aanbouw aan achterzijde. Vrijstaande recente schuur op het achtererf. Gesitueerd op een ruim erf deels verhard en deels groene tuininrichting.</i>
Gevels:	Gevels opgetrokken in grauwe baksteen in Vlaams verband. Hoge gemetselde plint in iets donkerdere steen. Rollagen boven gevelopeningen. Stoep en gemetselde poeren bij voordeur.
Vensters / deuren:	Houten voordeur met zijlichten (melkmeisje). Daarboven op de verdieping drie smalle staande vensters met glas-inlood, in één kozijn. Overige vensters in het hoofdvolume: ramen met zesruits bovenlicht in dubbel kozijn en houten luiken. In de linker zijgevel: <i>tuindeuren</i> met luiken. De oorspronkelijke deuren zijn vernieuwd. Enkele oorspronkelijke vensters in de linker zijgevel zijn dichtgemetseld. Aan de rechterzijde van de woning een zeshoekige erker met tuindeuren, en vierkante vensters met dubbel bovenlicht met roeden. Dakkapellen met horizontale ramen met roedeverdeling.
Dak:	Samengestelde kapvorm: schildkap met steile en geknikte dakvlakken. Gedekt met <i>vernieuwde gesmoorde keramische pannen en keramische nokvorsten</i> . Brede dakoverstek met lijstgoot. Zinken hemelwaterafvoeren. Dakkapellen. Gemetselde schoorstenen. Aan de achterzijde een <i>kleine aanbouw met platte kap. Zonnepanelen</i> op voordakvlak.
Bijgebouwen:	Vrijstaande recente <i>schuur</i> op achtererf.
Groenaanleg:	Pand op ruim erf met deels <i>verharde en groene tuininrichting. Hekwerk recent.</i>
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van pastorie bij de kerk van Groot-Ammers en betekenis voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de bouwstijl uit het interbellum met ambachtelijke detaillering, en hoge mate van gaafheid. Ensemblewaarde door situering op ruim perceel, duidend op de status en betekenis van de pastorie in het dorp. Vrij gaaf en lokaal zeldzaam.

HOGBLOKLAND

Dorpsweg 92a, Hoogblokland



Adres:	Dorpsweg 92a, Hoogblokland
Oorspronkelijke functie:	Aula op begraafplaats
Huidige functie:	Aula op begraafplaats
Bouwjaar:	1958
Bouwstijl:	Modern
Omschrijving:	Aula op Gemeentelijke begraafplaats Hoogblokland. De aula bestaat uit een kubus-vormig hoofdvolume van één bouwlaag met plat dak en een aangebouwde abstract vormgegeven klokkentoren. De aula is als solitair bouwwerk op de begraafplaats geplaatst met aan de voorzijde een kleinschalig pleintje.
Gevels:	Voor- en achtergevel van witte machinale handvormsteen, achterzijde met betonnen opstap. Smalle stroken met donker metselwerk naast toegangsdeuren. Zijgevels met kaders van witte steen als in voor- en achtergevel, binnen de kaders ingevuld met donkerbruine machinaal gevormde handvormsteen. Halfsteens staande rollagen boven gevelopeningen.
Vensters / deuren:	Dubbele houten toegangsdeuren in voor- en achtergevel. Beide zijgevels met 7 smalle vensters met transparant wit glas.
Dak:	Plat dak, vermoedelijk met bitumen gedekt.
Bijgebouwen:	Aangebouwde klokkentoren (ca. 1,5x de hoogte van de aula), eenvoudig uitgevoerd, bestaand uit twee zijden met in de bovenste delen openingen. Voor- en achterzijde geheel open tot op de grond. Geheel is afgewerkt met natuursteen in wildverband. Koperen kokervormige klok.
Groenaanleg:	Gelegen op begraafplaats.
Bijzonderheden:	Geheel begroeid met wilde wingerd.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, lokaal van belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol, gaaf voorbeeld van een minimalistische bouwstijl en kenmerkend voor de wederopbouwperiode. Zeer hoog ensemblewaarde door de prominente positie op de begraafplaats welke is gelegen in het midden van de woonwijk. Uniek object in de gemeente.

Minkeloos 3a, Hoogblokland



Adres:	Minkeloos 3a, Hoogblokland
Oorspronkelijke functie:	Bakhuis
Huidige functie:	Schuur
Bouwjaar:	1850
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Bakhuisje bij boerderij op erf als onderdeel van agrarisch ensemble. Erf maakt onderdeel uit van het buurtschap Minkeloos De oorspronkelijke boerderij is omstreeks 2018 gerestaureerd.
Gevels:	Rood-bruin metselwerk in kruisverband, Gemetselde oven aan achterzijde. Halfsteens rollagen boven de gevelopeningen. Bakstenen rollaag als muurafdekker op de opgaande gevels.
Vensters / deuren:	Stalen rondboogvensters, rond stalen raam in de nok.
Dak:	Zadeldak met gesmoorde vlakke Muldenpan. <i>Kunststof bakgoten.</i>
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van bakhuisje. Architectuurhistorisch waardevol, als gaaf voorbeeld van eenvoudige, traditioneel ambachtelijke architectuur uit het midden van de 19 ^e eeuw. Zeer hoog ensemblewaarde door de positie op het agrarische erf en binnen het Buurtschap. Uniek object in de gemeente.

HOORNAAR

Dorpsweg 10, Hoornaar



Adres:	Dorpsweg 10, Hoornaar
Oorspronkelijke functie:	Aula op begraafplaats
Huidige functie:	Aula op begraafplaats
Bouwjaar:	1960
Bouwstijl:	Traditioneel, met kenmerken van de Delftse School
Omschrijving:	Aula op begraafplaats naast bijbehorende Hervormde kerk (RM). Vierkant volume ondereen zadeldak met in het midden gecentreerde klokspits met koperen dak met eenvoudige windwijzer. De aula gaat verscholen achter de kerk en is vanaf de openbare weg nauwelijks zichtbaar.
Gevels:	Wit gekeimd metselwerk in kruisverband. Uitkragend en metselwerk op de hoeken aan voor- en achtergevel. Dubbele toegangsdeur in de voorgevel met overhoeks metselwerk onder 45° en betonnen latei (tevens wit gekeimd). Plint is zwart gekeimd. Aan voorzijde gemetselde stoep ingelegd met kleine (10x10) oranje-bruine keramische tegel.
Vensters / deuren:	Dubbele houten toegangsdeuren in voor- en achtergevel. Houten kozijnen en natuurstenen plint met neuten. Beide zijgevels met 4 staande vensters met gekleurd glas in lood.
Dak:	Zadeldak met flauwe dakhelling, gedekt met gesmoorde pannen. <i>Eenvoudige kunststof bakgoot</i> . Klokspits gedekt met koperen dak en windvaan.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Hagen naast de toegangsdeuren. Gelegen op begraafplaats.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, lokaal van belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol, gaaf voorbeeld van minimalistische bouwstijl, kenmerkend voor de wederopbouwperiode. Zeer hoog ensemblewaarde door de positie op de begraafplaats achter de kerk. Lokaal uniek.

KINDERDIJK

A photograph of a small, two-story house with a prominent gable roof and decorative woodwork. The house has a grey door and windows with white frames. The gable end features intricate white lace-like carvings. The house is situated on a street with other buildings visible in the background.

Adres:	Molenstraat 4a, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Koetshuis
Huidige functie:	Woonhuis / clubhuis van de lokale sigarenclub
Bouwjaar:	1850 (BAG)
Bouwstijl:	Chaletstijl
Omschrijving:	Voormalig koetshuis, gebouwd tegen de belendende woning aan de rechterzijde. Het koetshuis is van binnenuit toegankelijk via de woning op nr. 4. Koetshuis bestaat uit twee bouwlagen met kap: souterrain onder aan de dijk, begane grond en kap.
Gevels:	Linker zijgevel: souterrain opgetrokken in baksteen, daarboven is de gevel uitgevoerd in smalle houten delen. Voorgevel: houten pui met vier houten pijlers en lijst. Vele gevelonderdelen zijn voorzien van siersnijwerk. Houten beschot in topgevel.
Vensters / deuren:	Voorgevel met symmetrische indeling. Twee houten deuren aan de linker en rechter zijde. <i>Rechter deur is gewijzigd.</i> Centraal een dubbel venster (<i>raamwerk vernieuwd</i>) met roedeverdeling. Bovenlichten met glas-in-lood. Houten lijst met naam "Het Koetshuis". Centraal in de topgevel een staand venster in houten sierlijst met timpaan, decoratieve roedeverdeling. In linker zijgevel een liggend venster met 8-ruits roedeverdeling.
Dak:	Zadeldak, overstekend ter plaatse van de voorgevel. Voorzien van sierspant met ajourwerk, geprofileerde windveer, geprofileerde consoles. Dak is gedekt met gesmoorde keramische pannen. <i>Klein dakraam. Gemetselde schoorsteen. Grote recente dakkapel op linker dakvlak. Recente goot op smalle ijzeren consoles.</i>
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Voorzijde grenzend aan de Molenstraat. Steeg met trap naar beneden tussen het koetshuis en de woning aan de linkerzijde. Aan de achterzijde een smalle en diepe tuin met hoog opgaand groen.
Bijzonderheden:	De naastgelegen woning (nr. 4) is toegankelijk via de rechter deur van het koetshuis.
Motivering:	Cultuurhistorisch van waarde vanwege de functie van koetshuis. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van een koetshuis in chaletstijl. Redelijk gaaf. Hoge ensemblewaarde vanwege de verbinding met de woning op nr. 4 en de situering aan de dijk. Uniek object in de regio.

Molenstraat 22, Kinderdijk



Adres:	Molenstraat 22, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Dokterswoning en apotheek
Huidige functie:	Huisartsenpraktijk
Bouwjaar:	Ca. 1885
Bouwstijl:	Traditioneel met neoclassicistische kenmerken
Omschrijving:	Vrijstaande notabelenwoning op rechthoekige plattegrond, nok parallel aan de straat (dubbel huis). Tweelaags onder een afgeknot schilddak. Symmetrisch ingedeelde voorgevel met middenrisaliet en kroonlijst.
Gevels:	Gevels opgetrokken in rode baksteen in kruisverband, hardstenen plint. Ter hoogte van de verdiepingsvloer een hardstenen cordonlijst. Witgepleisterde en geornamenteerde kroonlijst. De achtergevel verspringt aan rechterzijde, op de eerste verdieping aan de linkerzijde een zeer rijk uitgevoerde erker met vensters met bijzondere roedeverdelingen.
Vensters / deuren:	Centraal een dubbele geprofileerde toegangsdeur met getoogd bovenlicht, terugliggend in portiek, in middenrisaliet. Getoogde T-vensters met hardstenen segmentbogen, hardstenen lekdorpels en persiennes. <i>Rolluiken</i> in linker zijgevel.
Dak:	Afgeknot schilddak, kap bedekt met leien, type maasdekking. Aan voorzijde centraal een getoogde en geornamenteerde dakkapel. Vier gemetselde schoorstenen op zijdakvlakken nabij hoekkepers. <i>Recente dakkapel en dakraam</i> op het achterdakvlak.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Diepe tuin met hoog opgaand groen aan de achterzijde.
Bijzonderheden:	Opvallende erker aan de achterzijde.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van dokterswoning en apotheek, van lokaal belang voor de gemeenschap. Van hoge architectonische waarde vanwege de sobere neoclassicistische bouwstijl en hoge mate van gaafheid. Hoge ensemblewaarde vanwege de ligging aan een deel van het lint waar meerdere notabelenwoningen bij elkaar liggen.

Molenstraat 26-28, Kinderdijk



Adres:	Molenstraat 26-28, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Herenhuis scheepsbouwer Smit
Huidige functie:	Gesplitst dubbel woonhuis
Bouwjaar:	1885
Bouwstijl:	Traditioneel met neoclassicistische kenmerken
Omschrijving:	Vrijstaande woning op rechthoekige plattegrond, direct aan de straat gesitueerd, tweelaags met kap. Symmetrische voorgevel met middenrisaliet, kroonlijst en hoeklisenen. Tegen de rechterzijde van de woning een uitbouw in andere bouwstijl.
Gevels:	Opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. Hardstenen plint en stoep bij voordeur. Gepleisterde en gedecoreerde middenrisaliet met pilasters. Hoeklisenen met blokpleisterwerk, kroonlijst. Boven vensters getoogd pleisterwerk met geornamenteerde sluitstukken. Uitbouw in donkerrood/bruine baksteen in kruisverband.
Vensters / deuren:	Dubbele deur in middenrisaliet met siersmeedwerk, ruiten en getoogd bovenlicht. Naast de deur twee lantaarns. Getoogde schuifvensters in voorgevel. Vensters in zijgevel uitbouw volgen hoogteverschillen van dijkprofiel.
Dak:	Afgeknot schilddak, belegd met gesmoorde kruispan. Afgeknot deel en dakkapel met <i>bitumen</i> belegd. Vier gemetselde schoorstenen, twee in het rechter dakvlak en twee in het linker dakvlak (vernieuwd).
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Achter het pand een diepe tuin met hoog opgaand groen.
Bijzonderheden:	Erker aan achterzijde.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van directeurswoning van de lokale scheepsbouwer Smit. Van lokaal belang vanwege de relatie met de geschiedenis van de scheepsbouw in de regio. Hoge architectonische waarde als gaaf voorbeeld van een notabelenwoning in neoclassicistische bouwstijl. Hoge ensemblewaarde vanwege de sitering direct naast het kantoor van de scheepsbouwer (directeurswoning naast kantoor), en nabijheid van de historische werven.

Molenstraat 117, Kinderdijk





Naaiatelier achter het
schoolgebouw

Adres:	Molenstraat 117, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Openbare basisschool / v.a. jaren '60 vorige eeuw kledingatelier
Huidige functie:	Horeca
Bouwjaar:	Ca. 1875
Bouwstijl:	Traditioneel/eclectisch
Omschrijving:	Langgerekt schoolgebouw, één bouwlaag onder kap, nok parallel aan straat. Haaks op dit volume, aan de achterzijde een naaiatelier (latere aanbouw), drie bouwlagen met kap. Uitbouw aan linker achterzijde.
Gevels:	Gevels van rode baksteen in kruisverband met speklagen. Vlaamse gevel centraal in voorgevel, met klok en siermetselwerk.
Vensters / deuren:	In de voorgevel een <i>recente dubbele toegangsdeur</i> met bovenlicht. Getoogde <i>schuifvensters met roedeverdeling</i> en gemetselde lekdorpels.
Dak:	School: schildkap met gesmoorde tuile du Nord pan, bakgoot op geprofileerde consoles. Tussenlid onder plat dak. Uitbouw aan de achterzijde van de school onder lessenaarsdak. Naaiatelier: schildkap met gesmoorde kruispan.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	Gevelsteen in voorgevel "De eerste steen gelegd door ... 1878".
Motivering:	Hoge cultuurhistorische waarde door de functie van openbare basisschool in het dorp, van lokaal belang voor de ontwikkeling van het dorp. Hoge architectonische waarde als voorbeeld van traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Ensemblewaarde door situering van school met naaiatelier aan de dijk.

Molenstraat nabij 137-141, Kinderdijk



Adres:	Molenstraat nabij 137-141, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Keermuur
Huidige functie:	Keermuur
Bouwjaar:	1953
Bouwstijl:	Civiel technisch
Omschrijving:	Waterkerende muur, van beton, circa 80 cm hoog. Aan de zijanten twee gleuven waar bij hoog water tussenschotten of schotbalken in konden worden geschoven die de opening tussen de keermuren afsloten. De muur ligt parallel aan de voorgevel van Molenstraat 137, 139, 141. Aangelegd naar aanleiding van de Watersnoodramp van 1953, onderdeel van watermanagement van de regio.
Gevels:	-
Vensters / deuren:	-
Dak:	-
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	Laatste restant van keermuren in de gemeente.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van keermuur, voor de bescherming van de regio tegen een zeer hoge waterstand. Hoge ensemblewaarde door de situering op de dijk ter bescherming van het achterliggende (lagere) gebied. Uniek object in de regio.

Puntweg 9, Kinderdijk





Bron: Streetsmart

Adres:	Puntweg 9, Kinderdijk
Oorspronkelijke functie:	Woonhuis, bungalow "De Zonnebloem"
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1954
Bouwstijl:	Functionalisme
Omschrijving:	Vrijstaande woning, één bouwlaag met plat dak, (deels) onderkelderd. Buitendijks gelegen bij riviermond waar de Noord en de Lek samenkomen in de Nieuwe Maas.
Gevels:	Deels wit geschilderde en rood-bruine baksteen halfsteens verband.
Vensters / deuren:	Houten toegangsdeur met bovenlicht en zijlicht. Grote vensters met ranke profielen in afwisselende formaten en indelingen. Venster van de woonkamer is georiënteerd op het water, liggend formaat met smalle bovenlichten. Keuken met groot liggend venster. Eenvoudige deur met glas, zij- en bovenlicht naar terras. Sterke wisselwerking tussen buiten en binnen.
Dak:	Platte kap met dakoverstek en smalle boeidelen, grijs geschilderd. Rank uitgevoerd. Bitumen gedekt. Centraal een gemetselde schoorsteen.
Bijgebouwen:	Op ruime afstand van de woning een <i>groot langgerekt bijgebouw</i> (voor bewoning / riant tuinhuis) in moderne bouwstijl.
Groenaanleg:	Gelegen op ruim perceel met gazon en hoog opgaand groen. Steiger naar het water.
Bijzonderheden:	Ontwerp door architect Gerrit Rietveld (1888-1964). Interieur van de woning (geen onderdeel van deze opname) is onderdeel van het totaalontwerp. Grotendeels in oorspronkelijke staat. Ontwerp in opdracht van lokale scheepsbouwer Smit, 1949.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol door het opdrachtgeverschap van lokale scheepsbouwer Smit, die een moderne villa liet bouwen voor zijn familie, nabij zijn bedrijf. Architectuurhistorisch zeer waardevol vanwege het ontwerp door de internationaal bekende architect Gerrit Rietveld (1888-1964). Hoge mate van gaafheid. Zeer hoge ensemblewaarde door de ligging van de scheepsmagnaten-woning aan de splitsing van drie rivieren.

LANGERAK

Lekdijk 82a, Waal (Langerak)



Op de voorgevel van de kerk een gevelkunstwerk in reliëf met een verbeelding van Jacob's droom "Toen droomde hij en zie op de aarde stond een ladder opgericht waarvan de top tot aan de hemel reikte en zie de engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs af en zie de Heer stond boven aan." (Genesis 28:12)



De toren is hier nog vrijstaand. De luifel is naar voren toe verlengd. Het trapsgewijs oplopende plein is verdwenen. Bron: Reliwiki



Het interieur van de kerk. Datum onbekend. Bron: Reliwiki

Adres:	Lekdijk 82a, Waal (Langerak)
Oorspronkelijke functie:	Kerk
Huidige functie:	Kerk (Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt "Bethel")
Bouwjaar:	1964
Bouwstijl:	Modernistisch
Omschrijving:	Zaalkerk met gevelkunstwerk en betonnen opengewerkte klokkentoren met klok en naald. Zaalkerk bestaand uit één bouwlaag onder zadeldak met aanbouw onder plat dak. Nok haaks op de straat. Gevelkunstwerk in metselwerk als onderdeel van de gevel. Enkele recente wijzigingen: <i>luifel ter plaatse van de ingang</i> , waardoor de ooit vrijstaande toren in het dakvlak van de <i>luifel</i> is komen te liggen. Ook het trapsgewijs oplopende plein voor de ingang is verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een <i>eenvoudige bestrating</i> . <i>Recente aanbouw tegen de achterzijde</i> .
Gevels:	Geel metselwerk in halfsteensverband. Plint in rode baksteen in halfsteens verband. Gevelkunstwerk in metselwerk met reliëf met Bijbelse voorstelling.
Vensters / deuren:	In de voorgevel onder de <i>luifel</i> een <i>dubbele toegangsdeur</i> met daarnaast een voorstelling in glas in lood. Grote samengestelde raampartijen met invulling van glas-in-lood in linker zijgevel met deur; vierkante vensters en dubbele deur met stoep. In top van achtergevel een samengestelde raampartij met glas in lood en <i>deur</i> . <i>Vensters in aanbouw achterzijde</i> .
Dak:	Zadeldak, gesmoorde keramische kantpan.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Smalle groenstrook tegen de voorgevel. <i>Verhard plein voor de ingang</i> (voor en onder de luifel), rondom <i>parkeerplaatsen</i> .
Bijzonderheden:	Betonnen klokkentoren met klok en spitsnaald. Gevelkunstwerk als onderdeel van het metselwerk van de gevel met een voorstelling van Jacob's droom: "Toen droomde hij en zie op de aarde stond een ladder opgericht waarvan de top tot aan de hemel reikte en zie de engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daar langs af en zie de Heer stond boven aan (Gen 28:12)". De plek van de ladder wordt door Jacob Bethel genoemd. Bet-El = huis Gods.
Motivering:	Cultuurhistorisch van zeer hoge waarde van wege de functie van kerk, lokaal van belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorische waarde vanwege de kenmerkende bouwstijl uit de wederopbouwperiode, uitwerking en architectuurhistorische details, inclusief gevelmetselwerk en klokkentoren. Hoge ensemblewaarde vanwege de ligging onder aan de dijk, hoofdmassa refererend aan boerenschuur. Zeldzaam object in de gemeente.

Lekdijk 163, Langerak



Adres:	Lekdijk 163, Langerak
Oorspronkelijke functie:	Raadhuis Langerak
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1896
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Voormalig raadhuis van Langerak, bestaand uit twee bouwlagen met kap: souterrain, begane grond en kap. Nok parallel aan de straat. Voordeur links in de voorgevel. Gelegen aan dijktafud, begane grond op dijkniveau.
Gevels:	Grauwe baksteen in kruisverband; dunne voeg; donkere plint; gevelsteen in voorgevel; kroonlijst. Sierankers; rozetankers; hanenkammen in zijgevels.
Vensters / deuren:	Voordeur met lijsten en rasterwerk, bovenlicht met glas-in-lood en het wapen van Langerak. Geprofileerde ronde stucwerkl ijsten rond de vensters. Schuifvensters met roedeverdeling.
Dak:	Zadeldak met gesmoorde kruispannen; dakkapel met voluten en zinken wangen; gemetselde schoorsteen; geprofileerde bakgoot; waterbord; windveer en makelaar.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	<i>Verharding</i> aan de voorzijde.
Bijzonderheden:	Wapen van Langerak in glas-in-lood in bovenlicht boven voordeur. Stoep met stoeppalen met smeedijzeren ketting. <i>Vlaggenmast</i> .
Motivering:	Cultuurhistorisch zeer waardevol vanwege de functie als raadhuis van de voormalige gemeente Langerak, van belang voor de ontstaansgeschiedenis van het dorp en van lokaal belang. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de laat 19 ^e -eeuwse bouwstijl. Gaaf, met beperkte versterking aan de achterzijde. Hoge ensemblewaarde door situering aan de dijk met zicht op de Lek. Lokaal zeldzaam object door functie.

MOLENAARSGRAAF

Nieuwe Dam 1, Molenaarsgraaf



Adres:	Nieuwe Dam 1, Molenaarsgraaf
Oorspronkelijke functie:	Raadhuis
Huidige functie:	Kantoor
Bouwjaar:	1964
Bouwstijl:	Nieuwe zakelijkheid
Omschrijving:	Kantoorgebouw op rechthoekige plattegrond bestaand uit twee bouwlagen onder een tentdak. Pand is als brug over de Graafstroom aangelegd, tegen de Nieuwe Dam aan. Het pand doet in ligging en opzet/ontwerp denken aan middeleeuwse raadhuisen door de ligging over de Graafstroom.
Gevels:	Gevels opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in wildverband. Voorgevel linker helft gemetseld, rechterdeel raampartijen. Achtergevel met grote gevelopening met vensters en panelen. Linkerzijgevel met asymmetrische indeling, met rechts van het midden een kolom met toegangsdeur, vensters en panelen.
Vensters / deuren:	Hoofdtoegang twee glazen schuifdeuren binnen een glazen gevelpaneel onder een afdak. Daarboven 10 vensters en 5 panelen. In linkerzijgevel houten toegangsdeur. Overige vensters rechthoekig met horizontale oriëntatie met betonnen latei aan de bovenzijde. De andere vensters maken overwegend onderdeel uit van systeemgeveldelen.
Dak:	Tentdak met zinken kap en daklijst. Bovenop een piron. In linker en voorste dakschild respectievelijk 2 en 3 dakdoorvoeren. Dakrand en luifel voorzien van trespa-panelen.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	Ontwerp van architect Willem van der Laan.
Motivering:	Pand van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie als raadhuis. Architectuurhistorisch waardevol als voorbeeld van kenmerkende wederopbouwarchitectuur. Hoge ensemblewaarde door de situering over de Graafstroom. Hoge mate van verstoring, met name ter plaatse van de voorgevel.

NIEUW-LEKKERLAND

Dorpslaan 3, Nieuw-Lekkerland



Adres:	Dorpslaan 3, Nieuw-Lekkerland
Oorspronkelijke functie:	Pastorie Beatrix
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1937
Bouwstijl:	Jaren '30
Omschrijving:	Dijkwoning op rechthoekige plattegrond met uitbouw aan rechterzijde achter. Tweelaags onder kap. Erker aan voorzijde rechts.
Gevels:	Gevels van rode baksteen in halfsteensverband gemetseld. Gepleisterde en gemetselde plint. A-symmetrische gevelindeling.
Vensters / deuren:	Houten voordeur onder halfronde tweesteens rollaag. Vensters met bovenlichten en middenstijlen, horizontale geleding. Venster in nok met horizontale roeden. Gemetselde rollagen met hardstenen en gemetselde lekdorpels. In linker zijgevel drie smalle vensters in hoogte verschillend. In souterrain kleine liggende vensters. In rechter zijdakvlak gemetselde dakkapel met stulpdeuren met roedeverdeling. Dakramen.
Dak:	Schilddak met asymmetrische zijdakvlakken, overstek en bakgoten. Gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen onder nokvorsten. In linker zijdakvlak twee ondergeschikte dakkapellen. Gemetselde schoorsteen. Boven erker een houten balustrade.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van pastorie, van belang voor de lokale religieuze geschiedenis. Van architectonische waarde door de kenmerkende jaren '30 bouwstijl. Ensemblewaarde met achterliggende gereformeerde ontmoetingskerk.

Lekdijk 173, Nieuw-Lekkerland



Adres:	Lekdijk 173, Nieuw-Lekkerland
Oorspronkelijke functie:	Café
Huidige functie:	Woonhuis
Bouwjaar:	1899
Bouwstijl:	Traditioneel / eclectisch
Omschrijving:	Dijkwoning op L-vormige plattegrond. Drielaags onder kap: soutterain, twee bouwlagen en kap.
Gevels:	Voorgevel met symmetrische gevelindeling. Centraal een Vlaamse gevel met balkon. Gevels opgebouwd in rode baksteen in kruisverband. Kroonlijst aan voorzijde. Gietijzeren muurankers.
Vensters / deuren:	Centraal een dubbele geprofileerde deur met glas-in-lood bovenlicht. T-vensters met glas-in-lood bovenlichten (enkele met <i>recente klepramen</i>), onder anderhalf steense rollagen met sluitstenen boven geornamenteerde boogvelden. Op de verdieping: hanenkammen. Ter plaatse van balkon: dubbele deuren met glas. Glas-in-lood bovenlicht. Linker zijgevel met T-vensters met glas-in-lood bovenlichten en hanenkammen. Toegangsdeur naar souterrain.
Dak:	Symmetrisch schilddak met gesmoorde pannen, dakvensters en centraal geplaatste gemetselde schoorsteen.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Pand van cultuurhistorische waarde met name vanwege het lokaal belang als ontmoetingsplaats. Een hoge mate van architectonische waarde vanwege het rijk geornamenteerde ontwerp en de traditioneel/eclectische bouwstijl.

NOORDELOOS

Grotewaard 2, Noordeloos



Adres:	Grotewaard 2, Noordeloos
Oorspronkelijke functie:	Poldermolen van het type grondzeiler, ter bemaling van polder Blommendaal (de “Blommendaalse molen”)
Huidige functie:	Woonhuis en gemaal
Bouwjaar:	Kern van de romp uit 1792, in 1913 deels afgebroken
Bouwstijl:	Traditioneel
Omschrijving:	8- kantige molenromp (voormalig type: grondzeiler) met twee bijgebouwen. Gesitueerd aan de Boterslootse Voorvliet; nabij de Boterslootse Molen.
Gevels:	Molenromp deels gemetseld in grauwe baksteen in kruisverband en gepleisterde plint en deel van de gevels, deels met blokpleisterwerk. Bouwsporen uit diverse perioden.
Vensters / deuren:	Rondom vensters uit uitéénlopende perioden en samenstellingen. Voordeur (vanaf de weg gezien) in de rechter zijgevel. Eenvoudige houten deur met bovenlicht met verticale roeden. Daarnaast een vierkant venster met staande zes-ruits roedeverdeling. Op verdieping rondom enkele roosvensters, waarvan enkele met en zonder tracerings. Staand schuifvenster met roedeverdeling op verdieping. Twee recente <i>brede vensters</i> op de begane grond.
Dak:	Tentdak met <i>bitumen</i> en eenvoudige <i>goot</i> . Centraal een gemetselde schoorsteen.
Bijgebouwen:	Klein bijgebouw voor bemaling op rechthoekige plattegrond, één bouwlaag met zadeldak met gesmoorde pannen. Gevels in grauwe baksteen in halfsteens verband met donkere gemetselde plint met rollaag; staande vensters met roedeverdeling. Betonnen bak met hekwerk. Bijgebouw haaks op de weg georiënteerd op rechthoekige plattegrond, één bouwlaag onder zadeldak met gesmoorde keramische pannen. Gevels in grauwe baksteen in kruisverband met hanenkammen boven de gevelopeningen; donkere gemetselde plint met rollaag. Staande vensters met half rond bovenlicht en roedeverdeling. In de kopgevel houten dubbele deuren met glas. Bovenlicht met staande roedes.
Groenaanleg:	Functionele erfindeling. Rondom gras en deels verharding, gemetselde halfronde trap naar het water. <i>Boom</i> uit periode na afknotting van de molen. Oriëntatie van de molen in verlengde van het water/slagenlandschap.
Bijzonderheden:	Gemaal functie (huidige staat: niet in gebruik voor bemaling).
Motivering:	De molenromp is van hoge cultuurhistorische waarde, vanwege het droogmalen van de Blommendaalse Polder. Daarmee van zeer hoog belang voor de ontginning van het veenweidegebied. Architectuurhistorisch van waarde als voorbeeld van een traditionele functionele bouwstijl. Zeer hoge ensemblewaarde door de situering van molenromp met bijgebouwen aan de Boterslootse Voorvliet; en ensemblewaarde met de naastgelegen Boterslootse molen. Uniek in de gemeente.

Kerkstraat 6a, Noordeloos



Adres:	Kerkstraat 6a, Noordeloos
Oorspronkelijke functie:	Aula op begraafplaats
Huidige functie:	Aula op begraafplaats / opbergplaats
Bouwjaar:	1964
Bouwstijl:	Post-modern
Omschrijving:	A-vormig pand op rechthoekige plattegrond onder zadeldak met steile dakvlakken. Dakvlakken doorgetrokken tot net boven maaiveld. Symmetrische opbouw en gevelindeling. Centraal gelegen op de begraafplaats achter de kerk. Op dit moment niet meer in gebruik als aula.
Gevels:	Kopgevels in geel metselwerk in klezorenverband.
Vensters / deuren:	Dubbele houten deuren in de kopgevels. Daarboven een opvallende vensterpartij met verticale geleding, geheel tot in de nok doorgetrokken.
Dak:	Zadeldak met steile dakvlakken, gedekt met dakshingles. Eenvoudige windveer. In beide dakvlakken een smalle liggende dakkapel met vensters.
Bijgebouwen:	n.v.t.
Groenaanleg:	Centraal gelegen op begraafplaats.
Bijzonderheden:	Bijzondere hoofdvorm.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, van lokaal belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch zeer waardevol als gaaf voorbeeld van een moderne bouwstijl uit de wederopbouwperiode, met opvallende hoofdvorm. Hoge ensemblewaarde door de centrale situering op het kerkhof. Uniek object in de gemeente.

M.J. Veder-van Hobokenstraat nabij nr. 1, Noordeloos



Adres:	M.J. Veder-van Hobokenstraat nabij nr. 1, Noordeloos
Oorspronkelijke functie:	Muziekpaviljoen
Huidige functie:	Openbaar muziekpaviljoen / ontmoetingsplek
Bouwjaar:	Ca. 1960-1970
Bouwstijl:	Wederopbouw
Omschrijving:	Muziekpaviljoen. Overdekt buitenpodium voor de lokale muziekvereniging. Bestaand uit een podium met achterwand en lessenaardak onder kolommen. Gelegen nabij kruispunt.
Gevels:	Betonnen podium met gemetselde plint in grauwe baksteen in kruisverband en donkere voeg. Gemetseld trappetje naar het podium. Achterwand bestaand uit halfsteensmuur in halfsteens verband, geschilderd.
Vensters / deuren:	Geen.
Dak:	Pluriform lessenaardak gedragen door rood metalen kolommen. Loshangend boven de achterwand. Dakrand en plafond zijn bij een opknapbeurt bekleed met <i>trespa-panelen</i> .
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Rondom bestrating.
Bijzonderheden:	Volgens overlevering geschonken door Maria Johanna Veder- van Hoboken (1884-1964). Verving de vorige (demontabele) muziektent, in het reeds lange bestaan van de lokale muziekvereniging.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van muziekkoepeel voor de gemeenschap, het podium voor de muziekvereniging. Als plek van vrijetijd en recreatie tijdens en na de wederopbouwperiode, van lokaal belang voor de gemeenschapsvorming en ontspanning. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de kenmerkende bouwstijl uit de wederopbouwperiode, gebruik makend van relatief goedkope bouwmaterialen en een heldere vormtaal. Hoge ensemblewaarde vanwege de situering op het pleintje aan het kruispunt. Uniek object in de gemeente.

Noordzijde 28 t/m 31, Noordeloos

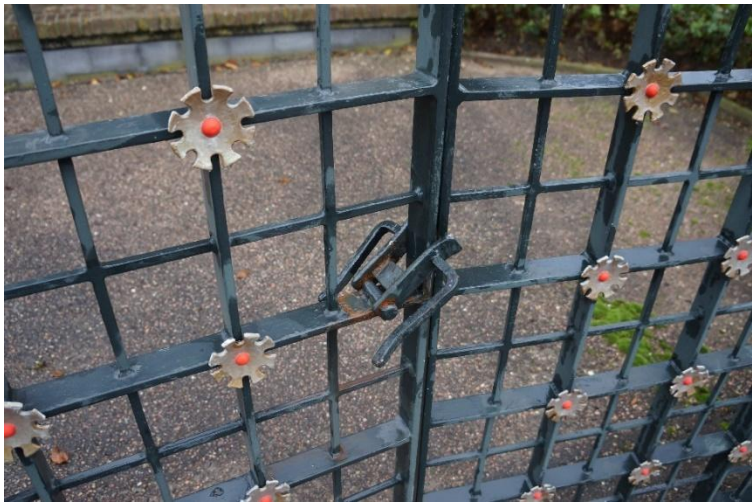


Adres:	Noordzijde 28 t/m 31, Noordeloos
Oorspronkelijke functie:	Woningen
Huidige functie:	Woningen (7 totaal)
Bouwjaar:	1981
Bouwstijl:	Structuralisme
Omschrijving:	Woningblok van 7 drive-in woningen in eenzelfde bouwstijl, met verspringende gevels en kappen. Elk pand telt drie bouwlagen met kap. Eerste bouwlaag half verdiept: souterrain met inpandige carport en garage. Wonen op de eerste verdieping en hoger. Hoge trap van beton en metselwerk naar de voordeur. Duidelijk zichtbare achterzijde met buitenruimten op de platte daken, balkons, gestapelde elementen. Achtergevels staand in het water. Contrasterend met de naastgelegen traditionele woningbouw door architectuur en de verticale geleding. Het woningblok volgt de gebogen lijn van het lint en het water.
Gevels:	Gevels opgetrokken in rood/bruine baksteen in halfsteens verband met donkere voeg. Rollagen boven gevelopeningen. Betonlateien en -dorpels bij gevelopeningen. Portiek en carport met een afgeschuinde hoeken en betonlatei. Hoog opgemetselde achtergevels, met verspringing naar boven. Buitenruimten op de platte daken met deels gemetselde muurtjes en houten ballustrades.
Vensters / deuren:	Bruine houten kozijnen, vensters met diverse indelingen. Voordeur toegankelijk via een schuin op de gevel gelegen trap met betonnen treden (waarvan enkele vernieuwd) naar de portiek. Voordeur met reliëf, zijlichten met gekleurd glas met reliëf. Op de verdieping een venster en een naar voren springend element bekleed met donkere houten (<i>of trespa</i>) delen en naar beneden afgeschuind.
Dak:	Afgeknot zadeldak met grauwe keramische pan. Aan de achterzijde loopt het dakvlak iets lager door. Gemetselde schoorsteen; smalle hoge dakkapel op zowel voor- als achterdakvlak. De asymmetrische kappen verschillen onderling in hoogte.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Ondiepe voortuinen (<i>deels verhard deels met groeninrichting</i>) met niveauverschil tussen de openbare weg en garage: flauw naar beneden hellende oprit. Achterzijde staand in het water. Voorgevels aan het lint, gebogen gevelwand.
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Cultuurhistorisch van waarde vanwege de functie van gestapelde en geschakelde woningbouw. Architectuurhistorisch van zeer hoge waarde als voorbeeld in de gemeente van een structuralistische bouwstijl kenmerkend voor de jaren 70 en 80 in Nederland, met bijzondere woningtypologie. Beperkte mate van versterking. Hoge ensemblewaarde door situering aan het lint en aan de achterzijde aan het water de Noordeloos.

OTTOLAND

A 61, Ottoland





Geornamenteerd hekwerk

Adres:	A 61, Ottoland
Oorspronkelijke functie:	Aula op begraafplaats
Huidige functie:	Aula op begraafplaats
Bouwjaar:	Ca. 1959
Bouwstijl:	Traditioneel/modern, met kenmerken van de Delftse School
Omschrijving:	Aula op begraafplaats, naast en behorend bij de Nederlands Hervormde Kerk (RM). Ontworpen door de lokale architect Willem van der Laan. In de regio zijn meerdere van deze aula's gerealiseerd. In Brandwijk staat eenzelfde aula. Aula bestaat uit twee geschakelde volumes. Eén kubus-vormig hoofdvolume van één bouwlaag met tentdak met flauwe helling. Tegen de achterzijde een kleiner volume met dezelfde verhoudingen. De aula staat links van de kerk, prominent zichtbaar vanaf de openbare weg. Voor de ingang een gedecoreerd toegangshek.
Gevels:	Gele baksteen in halfsteens verband. Plint in rode baksteen. Lijst met decoratieve muizentandjes onder de goot, rondom. Lijst in baksteenreliëf rond de vensters, rond de voordeur een witte brede lijst van kunststeen.
Vensters / deuren:	Centraal in de voorgevel een houten dubbele deur met schuin naar het midden lopende delen; grote gehengen. Daar voor een gemetselde stoep in gele baksteen. In beide zijgevels grote vierkante vensters met roedeverdeling (4x4), van plint tot plafond. In kleinere achtervolume een eenvoudige houten deur en twee kleine vierkante vensters.
Dak:	Tentdak met flauwe helling op beide volumes, met bitumen gedekt. Centraal een dakpiron op hoofdvolume.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Gelegen op de begraafplaats naast de kerk.
Bijzonderheden:	Modern smeedijzeren hekwerk.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, van lokaal belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch zeer waardevol. Zeer gaaf voorbeeld van de traditionele bouwstijl met kenmerken van de Delftse school-architectuur, kenmerkend in de wederopbouwperiode. Zeer hoge ensemblewaarde door de prominente situering naast de kerk. Uniek object in de gemeente.

A 86-88, Ottoland





Situatie vóór de uitbreiding uit 1989. Foto vermoedelijk jaren '70. Bron: <https://gereformeerdekerken.info/wp-content/uploads/2019/09/Ottoland.jpg>.

Adres:	A 86-88, Ottoland
Oorspronkelijke functie:	Gereformeerde kerk met pastorie
Huidige functie:	Gereformeerde kerk met pastorie
Bouwjaar:	1888, aanbouw "De Bogerd" uit 1989, en recentste aanbouw uit 2010
Bouwstijl:	Traditioneel
Omschrijving:	Gereformeerde kerk, gebouwd als zijnde een T-boerderij met dwars voorhuis en stal. In de "stal" is de kerkzaal gevestigd. Dwars voorhuis van tweebouwlagen met kap. Kerkzaal bestaand uit één bouwlaag met kap.
Gevels:	Gevels van rode baksteen in staand verband, smalle voeg. Segmentbogen met sluitstenen boven vensters. Fries onder goot in voorgevel. Brede overhellende dakgoot. Hanenkammen boven venster in zijgevel. Smeedijzeren muurankers. Lokaal vernieuwd metselwerk. Gestucte plint. In zijgevel steunberen met verjonging.
Vensters / deuren:	Centraal in portiek een vernieuwde voordeur in oorspronkelijk deurkozijn met glas-in-lood bovenlicht, stoep met keramieken vloertegels met patroon. In voorgevel T-vensters met vernieuwd <i>raamwerk</i> in kozijn. Hoofdingang van de kerk in rechter zijgevel. <i>Dubbele deuren met glas</i> in kozijn met bovenlicht. In de zijgevel staande rondboogvensters, <i>roeden</i> vernieuwd.
Dak:	Samengestelde kapvorm. Schildkap op voorhuis, zadeldak op kerkzaal. Beiden gedekt met gesmoorde kruispannen. <i>Dakraam</i> boven ingang kerk.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	<i>Heg</i> aan de voorzijde. Verharde <i>parkeerplaatsen</i> .
Bijzonderheden:	Hoofdvorm: kerk geïnspireerd op / uitgevoerd in boerderijtypologie.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van kerk voor de ontstaansgeschiedenis van het dorp en de lokale betekenis voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de opmerkelijke bouw van de kerk als zijnde een boerderij, in traditionele bouwstijl met ambachtelijke detaillering. Ensemblewaarde door de situering dicht aan het lint van Ottoland, perceel volgt het slagenlandschap. Uniek object in de gemeente.

OUD-ALBLAS

Dorpsstraat 46, 47, 48 en 49, Oud-Alblas



Adres:	Dorpsstraat 46, 47, 48 en 49, Oud-Alblas
Oorspronkelijke functie:	Herberg (nr. 46), woonhuis of winkelpand (nr. 47), raadhuis (nr. 48 en 49)
Huidige functie:	Gemengd
Bouwjaar:	Ca. 1850
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Voormalig raadhuis op samengestelde plattegrond. Twee bouwlagen onder samengestelde kapvorm (schilddaken). De voorgevel van de herberg (nr. 46) is georiënteerd op de Brugstraat aan de rechterzijde. De voorgevel van het raadhuis (nr. 48 en 49) en het middelste pand op nr. 47 zijn georiënteerd op de Dorpsstraat.
Gevels:	Gevel van herberg (nr. 46) hoger dan nr. 47 en 48. Gevels met geprofileerde kroonlijsten. Grauwe baksteen verschilt per gevel, deels in kruisverband en deels in staand verband, bouwsporen uit diverse perioden. Hanenkammen boven gevelopeningen. Lichte plint. Smeedijzeren muurankers.
Vensters / deuren:	Nr. 46: centrale voordeur (vernieuwd). Schuifvensters met roedeverdeling en luiken. Nr. 47: houten pui met dubbele schuifvensters. Geprofileerde voordeur met bovenlicht. Schuifvensters met roedeverdeling, vernieuwd. Nr. 48: geprofileerde voordeur met bovenlicht met wapen van Oud-Alblas. Schuifvensters met roedeverdeling, houten luiken bij twee van de vensters op de begane grond.
Dak:	Samengestelde kapvorm, in U-vorm. Gedekt met gesmoorde keramische pannen aan de voorzijde en rode keramische pannen aan de achterzijde. Centraal op het voorste dakvlak aan de Brugstraat een eenvoudige geprofileerde dakkapel. Centraal in het dakvlak van nr. 46 een staande dakkapel met timpaan en voluten. Dakpirons op de hoeken.
Bijgebouwen:	Panden naar achter uitgebouwd.
Groenaanleg:	Aan de achterzijde grenzend aan de waterloop de Alblas.
Bijzonderheden:	Wapen van Oud-Alblas in smeedijzer in het bovenlicht nr. 48.
Motivering:	Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de functie van raadhuis en herberg. Van belang voor de ontstaansgeschiedenis en ontwikkeling van de regio. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de traditionele bouwstijl met ambachtelijke detaillering. Hoge ensemblewaarden vanwege de situering van raadhuis met herberg tegenover de kerk.

Noordzijde 35, Oud-Alblas



Adres:	Noordzijde 35, Oud-Alblas
Oorspronkelijke functie:	Aula op begraafplaats
Huidige functie:	Aula op begraafplaats
Bouwjaar:	1952
Bouwstijl:	Modern
Omschrijving:	Aula op begraafplaats. Aula bestaat uit twee geschakelde volumes. Een rechthoekige plattegrond met één bouwlaag met tentdak. Aan de achterzijde een kleiner volume met dezelfde verhoudingen.
Gevels:	Gele baksteen in halfsteens verband, muizentand in rode baksteen onder dakrand, decoratief metselwerk rond toegangsdeuren.
Vensters / deuren:	Getoogde vensters met glas-in-lood. Dubbele houten deuren in gecementeerde lijst. Kleine vierkante en staande vensters in achterliggend volume.
Dak:	Tentdak met donkere keramische pannen. Ornament op de punt.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	Gelegen op begraafplaats, rondom hoog opgaand groen.
Bijzonderheden:	Er zijn meerdere gelijksoortige aula's als deze in de gemeente gerealiseerd.
Motivering:	Cultuurhistorisch waardevol vanwege de functie van aula, van lokaal belang voor de gemeenschap. Architectuurhistorisch waardevol als gaaf voorbeeld van een moderne bouwstijl uit de wederopbouwperiode, met opvallende hoofdvorm. Hoge ensemblewaarde door de centrale situering op het kerkhof.

SCHELLUINEN

Kerkplein 3, Schelluinen



Schelluinen ca. 1960
Bron: ansichtkaartenbeurs.nl

Adres:	Kerkplein 3, Schelluinen
Oorspronkelijke functie:	Raadhuis
Huidige functie:	Kantoren
Bouwjaar:	1935/1940
Bouwstijl:	Traditioneel, met kenmerken van de Delftse School
Omschrijving:	Rechthoekig hoofdvolume bestaand uit één bouwlaag met schilddak, aangebouwd volume achterzijde van één bouwlaag met terras op het platte dak. Gelegen aan het kerkplein haaks op de kerk.
Gevels:	Rood-bruin metselwerk in Noors verband. Plint in bruine baksteen in Noors verband, beëindiging met rollaag halfsteens verband. Steens rollaag boven gevelopeningen. Geglazuurde stenen dorpels onder gevelopeningen. Aan voorzijde gemetselde stoep ingelegd met oranje-bruine keramische tegel in blokverband.
Vensters / deuren:	Symmetrisch geplaatste raampartijen links en rechts van de entreepartij, houten kozijnen met in het dubbele glas aangebrachte roedeverdeling. Raampartijen in voor- en zijgevel met houten luiken van diagonaal geplaatste rabatdelen in slank kader. In dakkapel vier vensters met roedeverdeling en voorzetramen.
Dak:	Schilddak gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen. Betimmerde overstek met dakgoot. Dakkapel met getimmerde overstek en zinken wangen.
Bijgebouwen:	<i>Overkapping in de achtertuin.</i>
Groenaanleg:	<i>Aangelegde tuin aan de achterzijde.</i>
Bijzonderheden:	-
Motivering:	Zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie als raadhuis. Architectuurhistorisch waardevol vanwege herkenbare traditionalistische architectuurprincipes. Stedenbouwkundig waardevol als volume naast de kerk en onderdeel van het plein.

STREEFKERK

Kerkstraat 31, Streefkerk



Huidige en historische situatie

Adres:	Kerkstraat 31, Streefkerk
Oorspronkelijke functie:	Raadhuis
Huidige functie:	Geen, leegstaand
Bouwjaar:	Ca. 1860
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Voormalig raadhuis van gemeente Streefkerk. Twee bouwlagen onder kap, op vierkante plattegrond.
Gevels:	Voorgevel met symmetrische indeling. Opgetrokken in rode baksteen in kruisverband, hanenkammen boven vensters. Geprofileerde kroonlijst rondom. Zijgevels in gele baksteen in kruisverband.
Vensters / deuren:	Hoofdtoegang blauwe houten dubbele deur centraal in voorgevel, in natuurstenen lijst. Geornamenteerd wapen boven de deur. Overige staande vensters in houten kozijnen met lekdorpels. Hanenkammen boven vensters. In rechter zijgevel centraal een toegangsdeur met geprofileerde lijst rondom. Muurankers.
Dak:	Schilddak belegd met gesmoorde Hollandse pannen, gemetselde schoorstenen aan uiteinden van de nok. Geprofileerde bakgoot.
Bijgebouwen:	-
Groenaanleg:	<i>Parkeerplaats aan linker- en achterzijde.</i>
Bijzonderheden:	Wapen van gemeente in natuursteen boven entree. Vlaggenmasten in voorgevel. Hekwerk met datum 7 januari 1937 en initialen JB (ter gelegenheid van het huwelijk van Juliana en Bernard, 07-01-1937). Vensters betimmerd met platen.
Motivering:	Hoge cultuurhistorische waarde vanwege de voormalige functie van raadhuis, als uiting van de bestuurlijke historie van de regio. Architectuurhistorisch waardevol vanwege de relatief eenvoudige baksteenarchitectuur met neoklassieke elementen, kenmerkend voor de periode. Hoge ensemblewaarde door de ligging naast de kerk, centraal in het dorp.

Nieuwe Veer 21-22, Streefkerk



Adres:	Nieuwe Veer 21-22, Streefkerk
Oorspronkelijke functie:	Boerderij met schuur
Huidige functie:	Woningen
Bouwjaar:	17 ^e -eeuws
Bouwstijl:	Traditioneel ambachtelijk
Omschrijving:	Krukhuisboerderij met opkamer en schuur gesitueerd onder aan de dijk.
Gevels:	Gemetselde gevels, wit geschilderd, met donker geschilderde plint. Voorgevel met blokpleisterwerk met schijnvoegen. Muurankers in diverse formaten.
Vensters / deuren:	Vensters met luiken. <i>Kozijnen en raamwerk met roedeverdeling vernieuwd.</i>
Dak:	Samengestelde kapvorm, rietgedekt, keramische nokvorsten en gemetselde schoorsteen.
Bijgebouwen:	Twee bijgebouwen in nabijheid van de boerderij.
Groenaanleg:	-
Bijzonderheden:	Zeer gaaf.
Motivering:	Hoge cultuurhistorische waarde door de functie van boerderij en vanwege de ouderdom, van lokaal belang voor het ontstaan en de economische ontwikkeling van de regio. Hoge architectonische waarden door de 17e -eeuwse bouwstijl. Zeldzaam object in de regio.

Toelichting op de waarderingsmethode

Toelichting op de criteria voor de waardering van bouwkunst.

A. Cultuurhistorie

Inbreng van lokale deskundigen is essentieel om de ontstaansgeschiedenis en het lokale belang te waarderen.

A1. Ontstaansgeschiedenis

Speelt het object een rol in de ontstaansgeschiedenis van de gemeente?

Het object speelt geen rol in de ontstaansgeschiedenis	1 punt
Het object speelt wel een rol in de ontstaansgeschiedenis	2 punten
Het object speelt een essentiële rol in de ontstaansgeschiedenis	3 punten

A2. Lokaal belang

Is het object van belang vanwege een belangrijk geschiedkundig feit,
een zichtbaar stuk geschiedenis, representatie van bepaalde beroepen,
herinnering aan bekende bewoners, bijzondere activiteiten?
Is het object van belang vanwege een bepaalde oorspronkelijke functie?

Het object is cultuurhistorisch van beperkt lokaal belang	1 punt
Het object is van lokaal belang	2 punten
Het object is van groot lokaal belang	3 punten

Woonhuis, schuur:	1 punt
Boerderij, winkel, pastorie:	2 punten
Openbaar gebouw, raadhuis, kerk, school, ziekenhuis, wijkgebouw:	3 punten

B. Architectuurhistorie

B1. Bouwstijl waardering

Valt het object op als voorbeeld van een bepaalde bouwstijl?

Is het object een voorbeeld van het werk van een belangrijke architect of kunstenaar?

Neemt het een belangrijke plaats in binnen de plaatselijke, regionale of landelijke architectuurgeschiedenis?

Is het object van belang vanwege een historische of vernieuwende constructiewijze?

Het object is architectuurhistorisch niet van belang

1 punt

Het object is architectuurhistorisch van belang

2 punten

Het object is architectuurhistorisch van groot belang

3 punten

B2. Verstoring (het tegengestelde van gaafheid)

Het gaat om de verstoring van de hierboven gewaardeerde architectuur door niet harmonieuze wijzigingen, waardoor de authenticiteit is aangetast.

Het object is zeer gaaf bewaard, er is geen verstoring

0 punten

Het object is redelijk gaaf bewaard, er is sprake van enige verstoring

1 punt

Het object is in hoofdopzet bewaard, er zijn flinke verstoringen

2 punten

Het object is gedeeltelijk bewaard, grotendeels gewijzigd

3 punten

Voorbeelden:

Kozijnen zijn vervangen door niet passende kozijnen, andere indeling, ander materiaal: 1 punt

Rieten kap is vervangen, kalkvoegwerk is vernieuwd door cement platvol: 1 punt

Aanbouw of bijgebouw dat hoofdopzet verstoort: 1 punt

Meerdere zichtbare wijzigingen: optellen tot maximaal 3

Zonnepanelen zichtbaar vanaf openbare ruimte: 0 punten want dat is reversibel.

Als het gebouw geheel is vernieuwd, komt het niet in aanmerking voor een waardering.

Verstoring heeft in de Excel matrix een weegfactor -1 dus de score telt als negatieve punten.

C. Situering

Ensemblewaarde, stedenbouwkundige waarde, zichtbaarheid.

Hoe zichtbaar is het pand, speelt het een rol in de omgeving,
wat zijn de landschappelijke kwaliteiten, is er een bijzondere tuinaanleg,
bestaat het complex uit meerdere gebouwen?

Het object is geen onderdeel van belangrijk stedenbouwkundig landschap:	1 punt
Het object is onderdeel van belangrijk stedenbouwkundig landschap:	2 punten
Het object is essentieel onderdeel van belangrijk stedenbouwkundig landschap:	3 punten
Belangrijke hoek, markant silhouet, agrarisch ensemble, serie van objecten:	2 punten
Landmarks zoals een kerktoren, watertoren, vuurtoren, molen:	3 punten

D. Unicité

De uniciteit is de zeldzaamheid van een object.

Het object is niet zeldzaam binnen de gemeente	1 punt
Het object is wel zeldzaam binnen de gemeente, lokaal of regionaal	2 punten
Het object is (inter-) nationaal zeldzaam	3 punten

E. Technische staat

De technische staat heeft in deze waardering te maken met de benodigde kosten voor herstel.

De technische staat is vanaf de openbare weg niet goed te beoordelen.

Daarom zijn aan alle objecten in principe 0 punten toegekend voor de technische staat.

Indien de technische staat matig, slecht of zeer slecht is, kan 1, 2 of 3 punten worden gegeven.

De weging is driedubbel negatief, het gaat hier dus om zware strafpunten.

Weegfactor en eindscore

De punten voor verstoring en technische staat tellen negatief.

De punten voor lokaal belang, ensemble waarde, uniciteit tellen dubbel.

De punten voor ontstaansgeschiedenis, bouwstijl tellen enkel.

De hoogst mogelijke score is 24 punten, de laagst mogelijke score is - 4 punten.